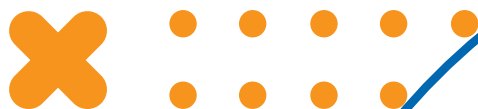

ERZSÉBET
IFJÚSÁGI ALAP

DÉL-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS IFJÚSÁGI HELYZETKÉP

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A TANULMÁNY SZERZŐI:

Gondi-Bokányi Zita

Makay Mónika

Márton-Veres Judit Inez

Szabó Ákos

Szász Henriett Éva

**A TANULMÁNY A MAGYAR IFJÚSÁG KUTATÁS 2020 ADATAIT FELHASZNÁLVA,
AZ EFOP-1.2.3 -VEKOP-15-2015-00001 PROJEKT FINANSZÍROZÁSÁBAN
JELENT MEG.**

Tartalomjegyzék

Bevezetés	2
A régió és az ifjúság	2
Demográfiai folyamatok.....	2
Ifjúság száma, helyzete.....	4
A régióban élő ifjúság az adatok tükrében.....	7
Család, gyermekvállalás.....	7
Oktatás	9
Munkavállalás, jövőtervezés	12
A fiatalok életmódja	15
Digitális kultúra.....	19
Az ifjúság legégetőbb problémái	23
Ifjúsági intézmények, részvétel	25
Mentor program.....	28
Települési ifjúsági stratégia létrehozását támogató program.....	36
Felhasznált irodalom:	38

Bevezetés

A régió és az ifjúság

A dél-dunántúli régió az ország harmadik legkisebb alapterületű (14 169 km²), és egyben a legalacsonyabb lakosságsszámmal bíró régiója, 2021-ben 864 299-en laktak itt, emellett az ország legalacsonyabb népsűrűségű területe (62fő/km²). A régió belül a legtöbben a régiószékhelynek is helyet adó Baranya megyében laknak (354 341 fő), Somogy megyében valamivel kevesebben (298 786 fő), legkevesebben pedig Tolna megyében (211 172 fő). A régióhoz 656 település tartozik, melyek közül mindössze 41 városi rangú, ezzel a Dél-Dunántúl régió az ország egyik legkevésbé urbanizálódott területe.

A régió legnépesebb megyéjében, Baranyában 4 430 km²-en 301 település osztozik, melyek közül 14 város. A régió legnagyobb alapterületű, 6 065 km²-es Somogy megyéjében 246 település található, melyekből 11 város.

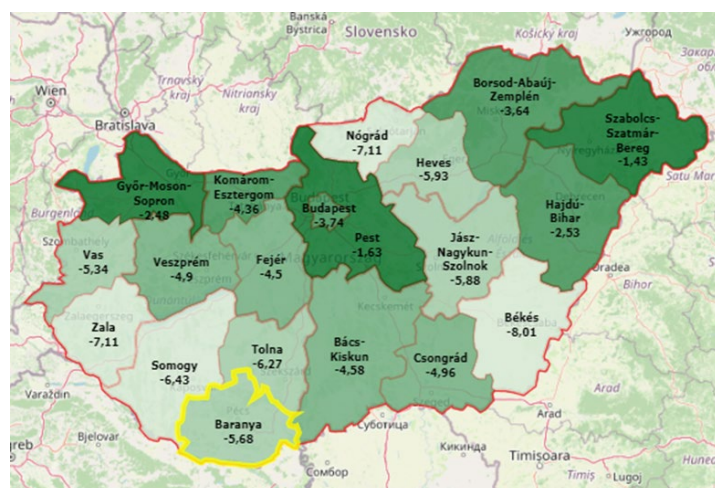
Tolna megye a régió legkisebb lakosságsszámú és egyben legkisebb területű (3 703 km²) megyéje, 109 településéből 16 város.

Demográfiai folyamatok

A dél-dunántúli régió nem csak az ország legalacsonyabb lakosságsszámmal rendelkezik, hanem itt a legmagasabb a természetes fogyás mértéke is. A halálozások száma az elmúlt évtizedben is folyamatosan és érdemben meghaladta az élve születések számát. Az élve születések száma 2010 óta 2014-ben érte el a csúcspontot, ekkor 7 869 újszülött volt a régióban, majd ez a szám évről évre csökkent és 2019-ben érte el a mélypontot, amikor 7 203-an születtek. Az utóbbi két évben a születések száma némi növekedést mutat: 2020-ban 7 649, 2021-ben 7 544-en születtek Dél-Dunántúlon. Az utóbbi két évben az élve születések számában tapasztalható enyhe emelkedés ellenére a természetes fogyás továbbra is magas.

Az ország minden régiójában természetes fogyás tapasztalható, a fogyás mértéke azonban a dél-dunántúli régióban kiugróan magas, 2019-ben -6,09 ezrelék. Ez az érték lényegesen gyorsabb fogyást mutat az országos átlagnál (-4,1), jelenleg nincs gyorsabb természetes fogyással sújtott régió az országban.

1. ábra: Természetes fogyás (ezrelék) 2019
(Forrás: TEIR)

A természetes fogyást tekintve a régió megyéi között árnyalatnyi különbségek látszanak. Somogy megye fogyása a leggyorsabb és Baranya megyéé a legmérsékeltebb. Összességében azonban a régió mindegyik megyéjében érdemben gyorsabb a fogyás az országos átlagnál. Ez a magyarázata annak,

hogy bár vannak más régiókban olyan megyék, ahol magasabb a természetes fogyás, az összkép mégis a dél-dunántúli régióban a legkedvezőtlenebb.

A régió demográfiai kilátásait tovább rontja, hogy a természetes fogyáshoz negatív vándorlási egyenleg is társul (2019-ben -2,44). Ezzel az értékkel Dél-Dunántúl a harmadik legnagyobb kibocsátó régió az észak-alföldi és az észak-magyarországi régiók után. A régióon belül az elvándorlás kiugró mértékben sújtja Tolna megyét (-4,88), míg Somogyot (-1,3) és Baranyát (-1,92) sokkal kevésbé.

Mindezen folyamatok együttes hatása, hogy az elmúlt bő évtizedben a dél-dunántúli régió érdemben veszített az országban betöltött népesedési súlyából. Míg 2010-ben a régióban lakó 941 758 fő az ország akkori össznépségeének a 9,43 százalékát tette ki, addig 2021-ben az itt lakó 864 299 fő, már csak 8,9 százalékát.

Tovább rontja a demográfiai képet, hogy a dél-dunántúli régióban élő népesség a legelöregedettebb egész Magyarországon. A KSH által számolt öregedési mutató, amely az állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek számát mutatja, ebben a régióban a legmagasabb: 2019-ben 208,29, miközben az országos átlag „csupán” 180,14 volt.

1. táblázat: 0-14 évesek száma és lakónépességen belüli aránya 2014¹-ben és 2021-ben
(Forrás: KSH)

0-14 évesek száma 2014-ben és 2021-ben			
	2014	2021	Változás mértéke
Közép-Magyarország	438 004	447 959	9 955
Közép-Dunántúl	151 318	152 752	1 434
Nyugat-Dunántúl	134 606	139 596	4 990
Dél-Dunántúl	125 335	117 932	-7 403
<i>Baranya</i>	<i>51 555</i>	<i>48 177</i>	<i>-3 378</i>
<i>Somogy</i>	<i>42 708</i>	<i>40 219</i>	<i>-2 489</i>
<i>Tolna</i>	<i>31 072</i>	<i>29 536</i>	<i>-1 536</i>
Észak-Magyarország	175 433	167 640	-7 793
Észak-Alföld	227 878	217 804	-10 074
Dél-Alföld	174 612	166 485	-8 127
Összesen	1 427 186	1 410 168	-17 018
0-14 évesek lakónépességen belüli aránya 2014-ben és 2021-ben			
	2014	2021	Változás mértéke
Közép-Magyarország	18,25%	16,13%	2,12%
Közép-Dunántúl	14,19%	14,46%	0,27%
Nyugat-Dunántúl	13,68%	13,99%	0,31%
Dél-Dunántúl	13,72%	13,64%	-0,08%
<i>Baranya</i>	<i>13,83%</i>	<i>13,6%</i>	<i>-0,23%</i>
<i>Somogy</i>	<i>13,61%</i>	<i>13,46%</i>	<i>-0,15%</i>
<i>Tolna</i>	<i>13,69%</i>	<i>13,99%</i>	<i>0,3%</i>
Észak-Magyarország	14,98%	15,71%	0,73%
Észak-Alföld	15,38%	15,29%	-0,09%
Dél-Alföld	13,69%	13,72%	0,03%
Összesen	14,46%	14,55%	0,09%

Az országos adatokon 2016 óta figyelhető meg, hogy az öregedési mutató valamelyest laposodik, azaz nem romlik évről évre olyan mértékben, mint korábban. 2021-ben pedig már azt tapasztalhattuk, hogy a 14 évesek száma ugyan továbbra is évről évre csökken, népességen belüli arányuk azonban 14,5 százalék körül stabilizálódni látszik.

2015-ben az 1 427 186 gyermekorú az ország akkori lakosságának 14,46 százalékát tette ki, míg 2021-ben az 1 410 168 fő már a 14,55 százalékát, tehát a 14 év alattiak száma arányaiban lassabban csökken, mint az ország teljes népességszáma.

¹ A KSH 2014 óta gyűjti külön a lakónépességen belül a 0-14 évesek számát.

A 14 éven aluliak számának és arányának alakulása regionálisan nagyon eltérő képet mutat. Közép-Magyarországon, Közép-Dunántúlon és Nyugat-Dunántúlon a gyermekkorúak száma és aránya is növekedett a 2015 óta eltelt időszakban. A dél-dunántúli régióban azonban az utóbbi hat évben a korosztály száma és aránya is tovább csökkent, így jelenleg itt a legalacsonyabb a 14 év alattiak aránya.

Ifjúság száma, helyzete

Az utóbbi bő évtizedben a 15-29 évesek száma és aránya is csökkent. Míg 2010-ben 1897269 15-29 éves élt az országban, akik az ország akkori népességének 18,75 százalékát tették ki, addig 2021-ben már csak 1582338 fő, akik az ország népességének már csak 16,08 százalékát adták.

2. táblázat: 15-29 évesek száma és állandó népességen belüli aránya 2010-ben és 2021-ben
(Forrás: KSH)

15-29 évesek száma 2010-ben és 2021-ben			
	2010	2021	Változás mértéke
Közép-Magyarország	508 143	451 570	-56 573
Közép-Dunántúl	214 696	170 389	-44 307
Nyugat-Dunántúl	183 952	150 883	-33 069
Dél-Dunántúl	181 250	145 443	-35 807
<i>Baranya</i>	<i>74 677</i>	<i>61 165</i>	<i>-13 512</i>
<i>Somogy</i>	<i>60 720</i>	<i>49 838</i>	<i>-10 882</i>
<i>Tolna</i>	<i>45 853</i>	<i>34 440</i>	<i>-11 413</i>
Észak-Magyarország	243 074	198 682	-44 392
Észak-Alföld	313 504	261 771	-51 733
Dél-Alföld	252 638	203 469	-49 169
Összesen	1 897 269	1 582 338	-314 931
15-29 évesek állandó népességen belüli aránya 2010-ben és 2021-ben			
	2010	2021	Változás mértéke
Közép-Magyarország	17,33%	15,11%	-2,22%
Közép-Dunántúl	19,32%	15,80%	-3,52%
Nyugat-Dunántúl	18,42%	15,24%	-3,18%
Dél-Dunántúl	18,74%	16,03%	-2,71%
<i>Baranya</i>	<i>18,76%</i>	<i>16,28%</i>	<i>-2,48%</i>
<i>Somogy</i>	<i>18,38%</i>	<i>15,96%</i>	<i>-2,42%</i>
<i>Tolna</i>	<i>19,20%</i>	<i>15,71%</i>	<i>-3,49%</i>
Észak-Magyarország	19,60%	17,33%	-2,27%
Észak-Alföld	20,45%	17,77%	-2,68%
Dél-Alföld	18,91%	16,18%	-2,73%
Összesen	18,75%	16,08%	-2,67%

Dél-Dunántúlon 2010-ben 181250 15-29 év közötti fiatal élt, amely a régió akkori népességének 18,74 százalékát jelentette. 2021-ben 145443 ebbe a korcsoportba tartozó fiatal élt a régióban, akiknek a népességen belüli aránya ekkor már csak 16,08 százalék volt. Az ifjúsági korosztály fogyása a fenti időszakban arányaiban éppen csak meghaladta az országos átlagot. A régióon belül Tolna megyében mondható kiugróan magasnak az ifjúsági korosztály fogyása.

A nyilvántartott állás keresők száma 2010 és 2021 között 60 százalékkal csökkent országosan. A csökkenés mértéke a pályakezdő állás keresők, és a fiatal állás keresők körében nagyobb, mindkét esetben 69 százalékos volt. A nyilvántartott állás keresők számának csökkenése ebben az időszakban Dél-Dunántúlon is kimagasló, bár valamivel kisebb mértékű az országos adatoknál. A nyilvántartott állás keresők száma 57 százalékkal, a pályakezdő és a fiatal állás keresők száma pedig 63, illetve 65 százalékkal csökkent.

A dél-dunántúli régióban a nyilvántartott állás keresők aránya az elmúlt évtizedben folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott, de minden évben magasabb volt az országos átlagnál. A KSH 2019. évi adatai

alapján 100 fő munkaképes korú (15-64 éves) állandó lakosra 5,27 fő nyilvántartott álláskereső jutott, míg az országos átlag ugyanebben az évben csupán 3,58 volt. A régiót alkotó megyék közül Somogyban valamivel magasabb (6,03), Baranyában alig magasabb (5,38), míg Tolnában valamivel alacsonyabb (4) nyilvántartott álláskereső jutott 100 munkaképes korú állandó lakosra.

A dél-dunántúli régióban a pályakezdő álláskeresők aránya 8 százalék, tehát érdemben valamivel magasabb az országos átlagnál (6,95 százalék). Hasonlóan a 30 évesnél fiatalabb nyilvántartott álláskeresők az összes nyilvántartott álláskereső 24,05 százalékát teszik ki, mely érték szintén magasabb az országos átlagnál (22,07 százalék).

3. táblázat: Ifjúsági munkanélküliség mutatói 2010
(Forrás: KSH)

Ifjúsági munkanélküliség mutatói 2010					
Időszak	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya	30 év alatti nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	30 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya
Országosan	591 278	53 203	9%	172 581	29,19%
Közép-Magyarország	86 417	4 608	5,33%	20 176	23,35%
Közép-Dunántúl	57 265	4 318	7,54%	15 702	27,42%
Nyugat-Dunántúl	41 397	2 974	7,18%	10 990	26,55%
Dél-Dunántúli régió	70 856	6 560	9,26%	21 163	29,87%
<i>Baranya</i>	<i>28 874</i>	<i>2 701</i>	<i>9,35%</i>	<i>8 762</i>	<i>30,35%</i>
<i>Somogy</i>	<i>26 910</i>	<i>2 323</i>	<i>8,63%</i>	<i>7 521</i>	<i>27,95%</i>
<i>Tolna</i>	<i>15 072</i>	<i>1 536</i>	<i>10,19%</i>	<i>4 880</i>	<i>32,38%</i>
Észak-Magyarország	110 109	11 227	10,20%	34 064	30,94%
Észak-Alföld	138 394	14 993	10,83%	44 715	32,31%
Dél-Alföld	86 840	8 523	9,81%	25 771	29,68%

4. táblázat: Ifjúsági munkanélküliség mutatói 2021
(Forrás: KSH)

Ifjúsági munkanélküliség mutatói 2021					
Időszak	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya	30 év alatti nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	30 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya
Országosan	238 712	16 600	6,95%	52 682	22,07%
Közép-Magyarország	36 208	1 214	3,35%	5 601	15,47%
Közép-Dunántúl	18 859	846	4,49%	3 474	18,42%
Nyugat-Dunántúl	14 030	617	4,40%	2 686	19,14%
Dél-Dunántúli régió	30 674	2 454	8,0%	7 377	24,05%
<i>Baranya</i>	<i>13 186</i>	<i>986</i>	<i>7,48%</i>	<i>3 149</i>	<i>23,88%</i>

Somogy	11 597	993	8,56%	2 758	23,78%
Tolna	5 891	475	8,06%	1 470	24,95%
Észak-Magyarország	55 682	4 642	8,34%	13 943	25,04%
Észak-Alföld	55 283	4 961	8,97%	13 563	24,53%
Dél-Alföld	27 976	1 866	6,67%	6 038	21,58%

A dél-dunántúli régió Magyarország legkisebb, gyenge népességmegtartó képességgel rendelkező régiója. Magyarországon itt a legnagyobb a természetes fogyás, melyhez negatív vándorlási egyenleg is társul. Magyarország legelőregedettebb lakossága él a régióban. Az ifjúsági és a gyermek korosztályok száma és aránya is csökken.

A régióban élő ifjúság az adatok tükrében

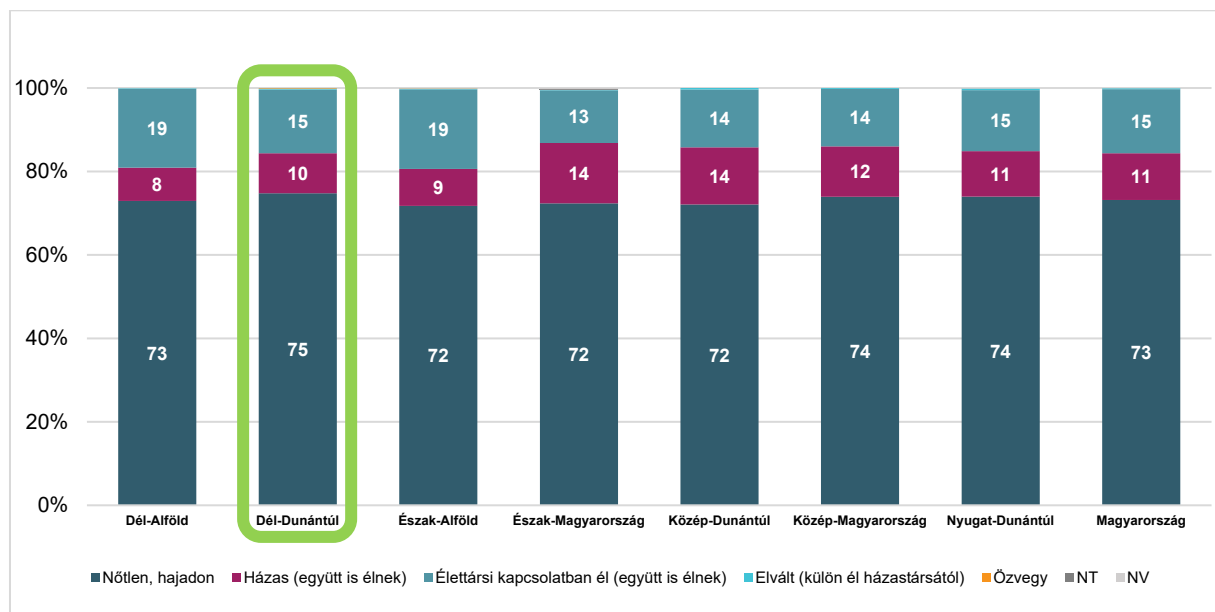
Jelen fejezetben a 2020-as nagymintás ifjúságkutatás egyes, releváns eredményeit vesszük górcső alá az érintett régióra vonatkoztatva, a következő témákban: család, oktatás, munkavállalás, jövőtervezés, életmód, digitális kultúra és az ifjúság legégetőbb problémái.

Család, gyermekvállalás

Napjainkban kiemelten fontos téma a család és a gyermekvállalás kérdésköre. A 2020-as nagymintás ifjúságkutatás számos kérdésen keresztül vizsgálta ezt a témakört, melyekből most a legrelevánsabbak kerülnek bemutatásra jelen elemzés keretében.

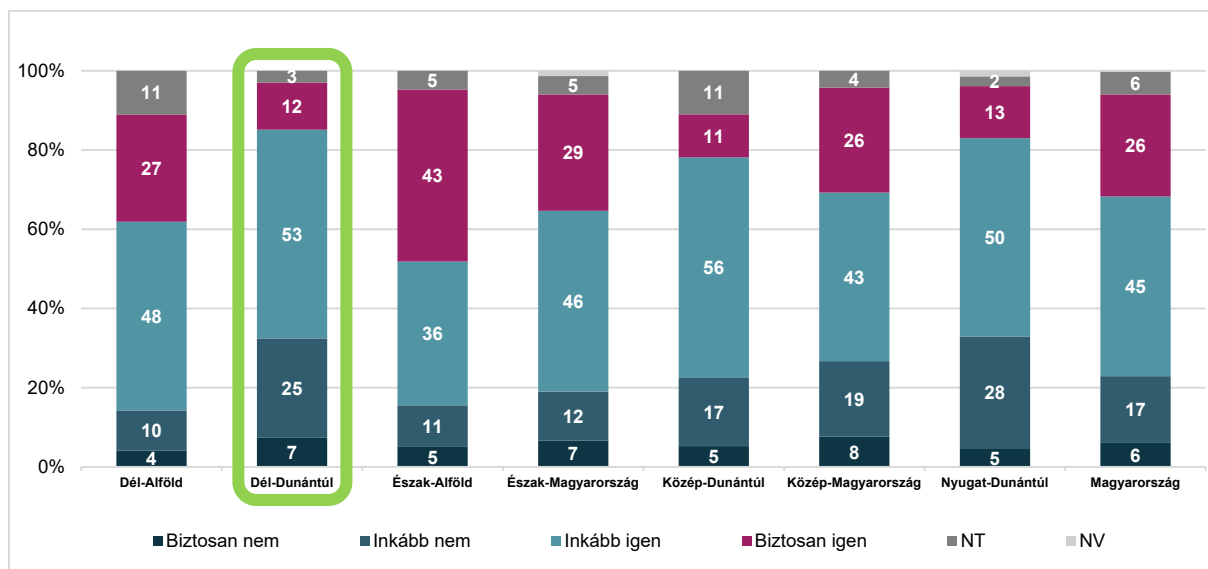
A családi állapottal kapcsolatban elmondható, hogy – bár a különbségek kismértékűek – itt vannak a legnagyobb arányban (75 százalékban) a hajadon, illetve nőtlen válaszadók. Emellett a megkérdezett fiatalok egytizede házas, 15 százaléka pedig élettársi kapcsolatban él. E kérdés kapcsán összességében az állapítható meg, hogy az egyes régiók között nincsenek jelentős eltérések.

2. ábra: Családi állapot (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Mi az Ön jelenlegi családi állapota?)

A dél-dunántúli, jelenleg még nem házas válaszadóink több mint fele (53 százaléka) inkább szeretne, további 12 százaléka pedig biztosan szeretne házasságban élni a jövőben. A régiókat egymással, illetve az országos átlaggal összehasonlítva, a házasodni vágyók aránya a vizsgált régióban a második legalacsonyabb. A biztosan igen és az inkább igen válaszokat összevonva vizsgálva Dél-Dunántúlon – az országos 71 százalékos átlaghoz képest – 6 százalékponttal alacsonyabb a házasodni szándékozók aránya. Ezzel párhuzamosan Dél-Dunántúlon a második legmagasabb a házasodni biztosan, vagy inkább nem kívánók aránya is.

3. ábra: Házassodási szándék (N=1779, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=157), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Ha Ön jelenleg nem házas, szeretne-e házasságban élni? (Akár a közeli, akár a távoli jövőben.))

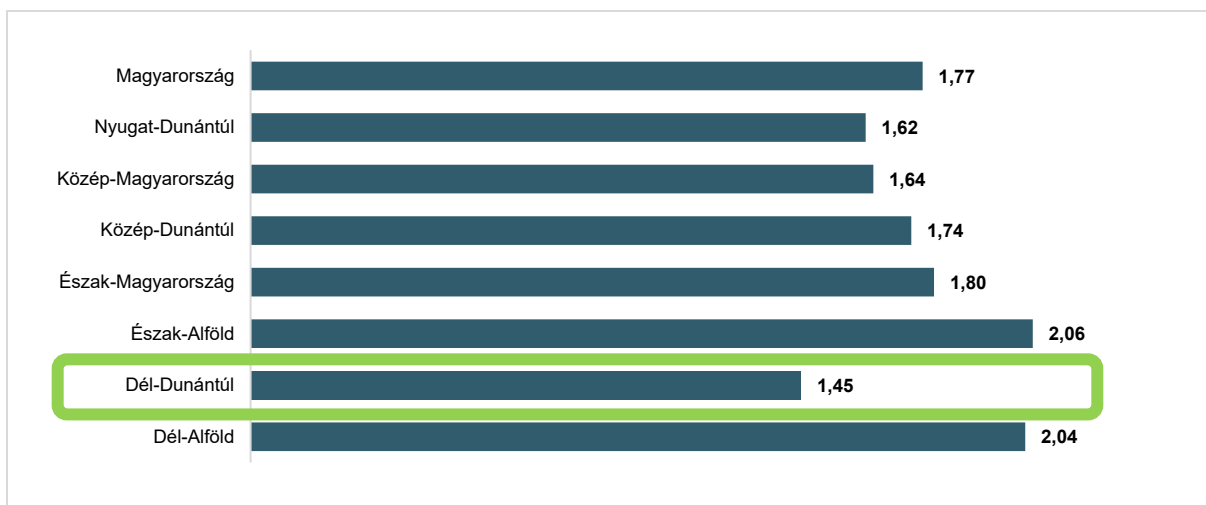
A gyermekvállalás tekintetében látható, hogy országos szinten a válaszadóink abszolút többségének még nem született gyermeke. A teljes minta 86 százaléka nyilatkozott úgy, hogy az adatfelvétel pillanatáig nem született gyermeke, pontosan ugyanekkora arányban képviseltetik magukat a gyermekten kívüli válaszadók a dél-dunántúli régióban is, ahol az egy gyermekesek aránya 8, a kétgyermekesek aránya pedig 3 százalékos. Azoknak, akiknek már született gyermeke a kutatás által érintett korosztályban, a teljes országot vizsgálva átlagosan 1,5 gyermeke van, amely számtól szinte egyáltalán nem tér el a Dél-Dunántúlon tapasztalt eredmény sem, ahol ugyanez a mutató 1,45.

4. ábra: Született gyermekek száma (N=1056, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=90, akiknek már született gyermeke), átlag
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Hány vér szerinti gyermeke született Önnek összesen?)

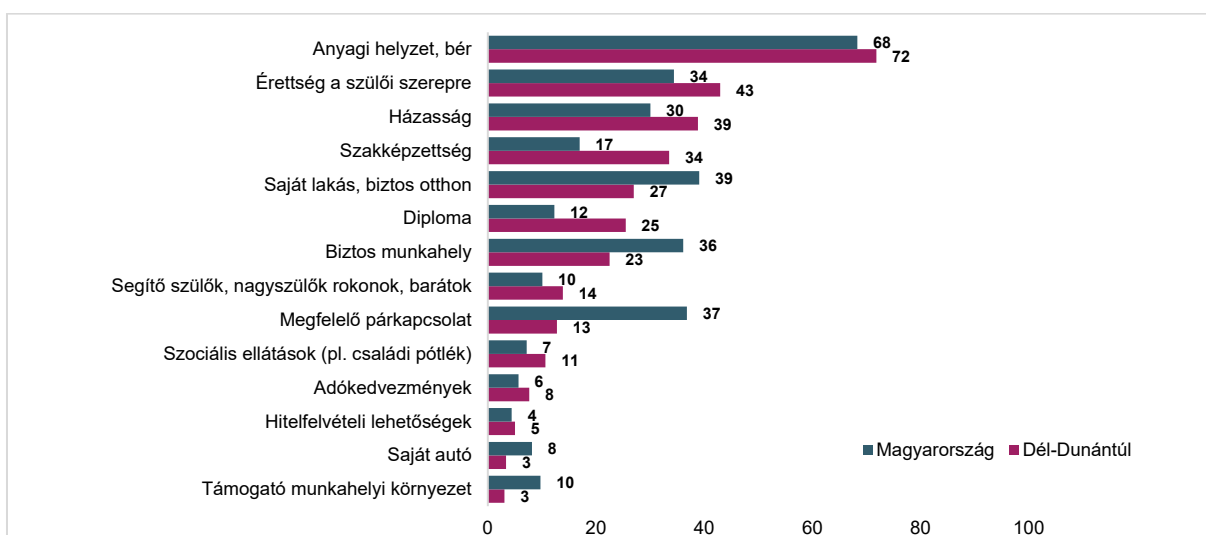
A kívánt gyermekek száma még beszédesebb eredmény lehet. A nyugat-dunántúli fiatalok 1,62 gyermeket szeretnének, ami kevesebb a 2016-ban tapasztalt 1,74-es átlagnál. A régióban élő fiatalok átlagosan kevesebb gyermeket vállalnának, mint az országban élők. A főbb szociodemográfiai csoportok között tapasztalható némi eltérés a kívánt gyermekek számát illetően, ám azok mértéke nem kiemelkedő. A nők 1,7, míg a férfiak 1,54 gyermeket szeretnének, továbbá a 20-24 évesek 1,71 gyermeket, a 15-19 évesek pedig 1,53 gyermeket szeretnének.

5. ábra: Vágyott gyermekek száma (N=6741, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=619), átlag
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Összesen hány gyereket szeretne? (Ha van már gyermeke, vagy épp gyermeket vár: hány gyereket szeretne összesen a meglévőkkel és az esetleg jelenleg várt gyermekkel együtt))

A gyermekvállalás, vagy gyermek-nem-vállalás hátterében számos tényező állhat. A dél-dunántúli válaszadók közel háromnegyede (72 százaléka) az anyagi helyzetét jelölte meg, mint a gyermekvállalást befolyásoló tényezőt. A második helyre a szülői szerepre való érettség került, amit a vizsgált régióban élő válaszadók 43 százaléka említett meg, de hasonlóan jelentős a házasság (39 százalékos említés), és a szakképzettség (34 százalékkal). Utóbbi esetén jelentős eltérés tapasztalható az országos átlaghoz képest, ahol 17 százalékponttal kisebb arányban, a válaszadók 17 százaléka említette meg ezt a szempontot. Az országos átlagnál (39 százalék) kevesebben (27 százalék) vannak azok, akik viszont a saját lakást, biztos otthont tekintik a gyermekvállalás elemi feltételének. Ezzel szemben a diploma megszerzése, mint előfeltétel, kétszer annyi (25 százaléknyi) válaszadónak fontos a dél-dunántúli régióban, mint országos szinten összesen (12 százalék).

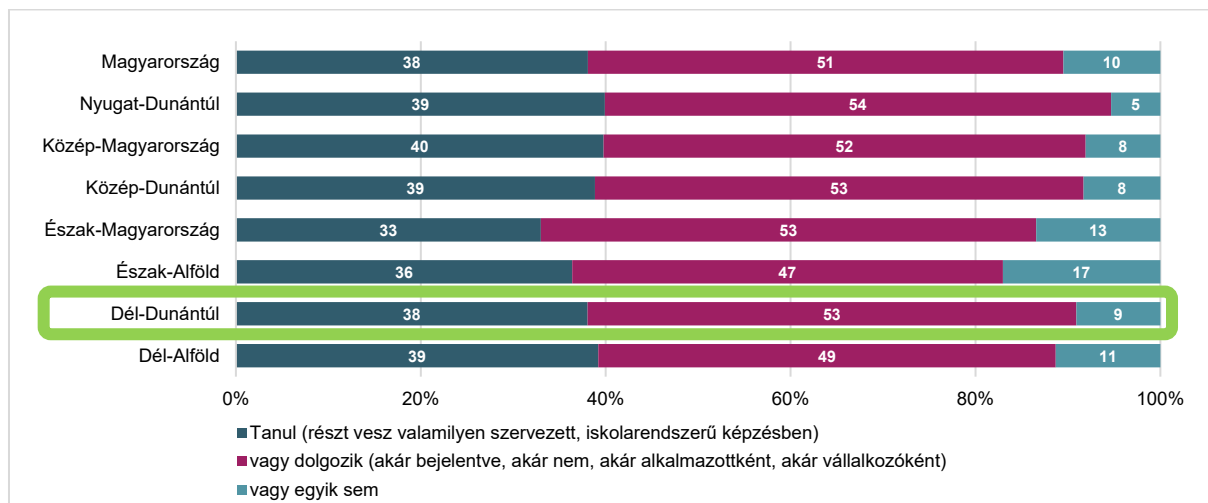
6. ábra: Gyermekvállalást befolyásoló tényezők (N=7924, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=696), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Mitől függ az, hogy vállal-e (még) gyermeket a jövőben?)

Oktatás

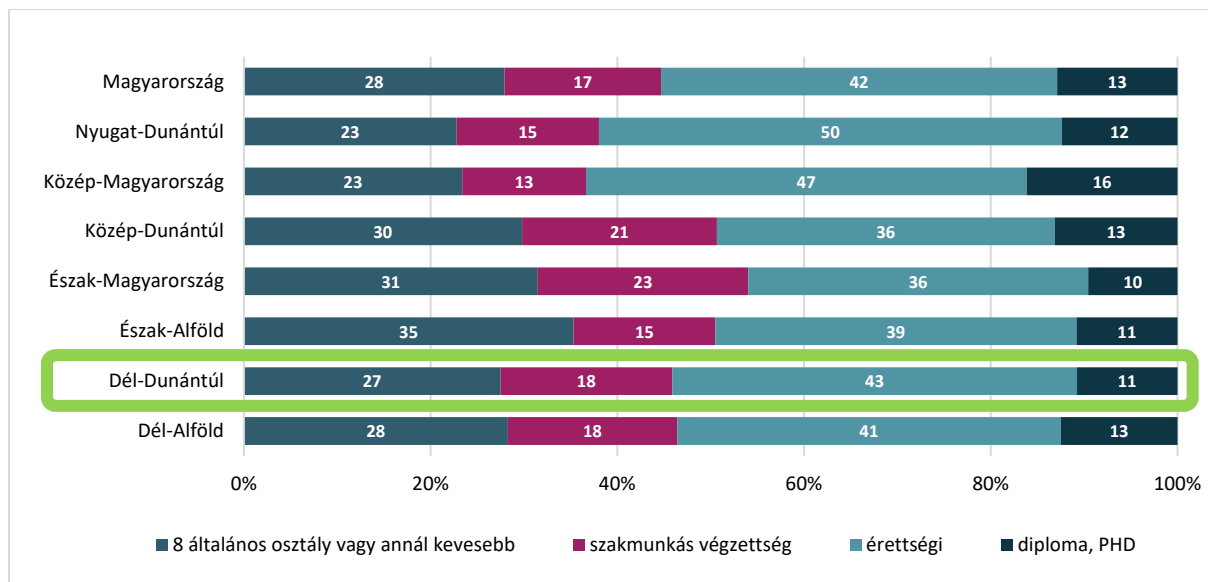
A kutatásban résztvevők több mint fele (53 százaléka) elsősorban dolgozik, míg 38 százaléka tanul. Továbbá a fennmaradó 9 százalék egyiket sem csinálja. A Dél-Dunántúlon tapasztalt eredmények szinte egyáltalán nem térnek el a teljes országra vonatkoztatható eredményektől.

7. ábra: Jelenleg tanulók és dolgozók (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Ön jelenleg, főtevékenységét tekintve...?)

A válaszadók adatfelvétel pillanatában aktuális iskolai végzettségét tekintve elmondható, hogy negyedikük (26 százalékuk) 8 általános iskolai osztályt végzett, 18 százalékuk szakmunkás végzettséget szerzett, 43 százalékuk pedig érettségizett, 11 százalék pedig diplomát szerzett. Valósabb képet ad az iskolai végzettségről a 25-29 éves korosztály vizsgálata, ahol 11 százalékuk rendelkezik legfeljebb nyolc általános iskolai osztállyal, 26 százalékuk szakmunkás végzettséggel, 39 százalék érettségivel, 24 százalék pedig diplomával.

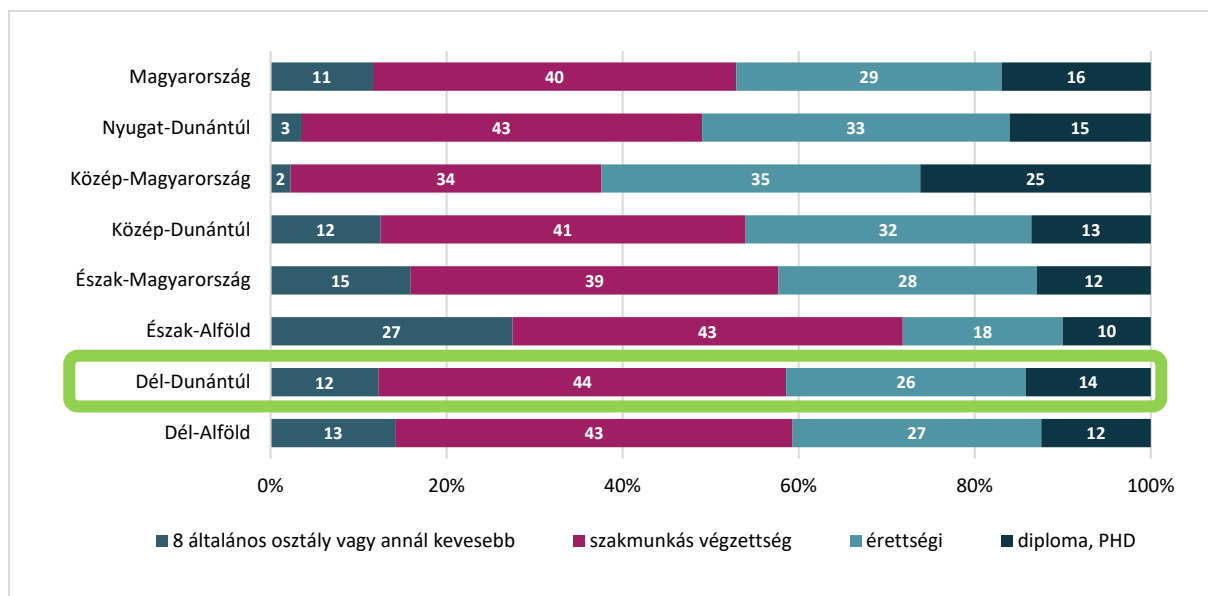
8. ábra: Legmagasabb végzettség (Négy kategóriában, N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Mi az Ön legmagasabb, befejezett iskolai végzettsége?)

A kutatásban résztvevők közel felének (45 százalékának) édesapja/nevelőapja valamilyen szakmai végzettséggel rendelkezik, 12 százalék 8 általános iskolai osztályt, 11 százalék érettségit adó szakközépiskolát, 8 százalék pedig gimnáziumot végzett. Kevesek édesapja/nevelőapja rendelkezik ennél magasabb végzettséggel, mindösszesen 5 százalék vett részt érettségi utáni szakképzésben, illetve 13 százalék szerzett főiskolai, vagy egyetemi diplomát. A kutatásban résztvevő fiatalok 34 százaléka felfelé, 40 százaléka pedig lefelé mobil az apjához képest, a 25-29 éves korosztályban ugyanez az arány 19 és 51 százalékos, ami jobban bemutatja a valós iskolai mobilitást, mert ebben a csoportban már a legtöbben befejezték tanulmányaikat.

9. ábra: Apák iskolai végzettsége (N=7916, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=692), százalék

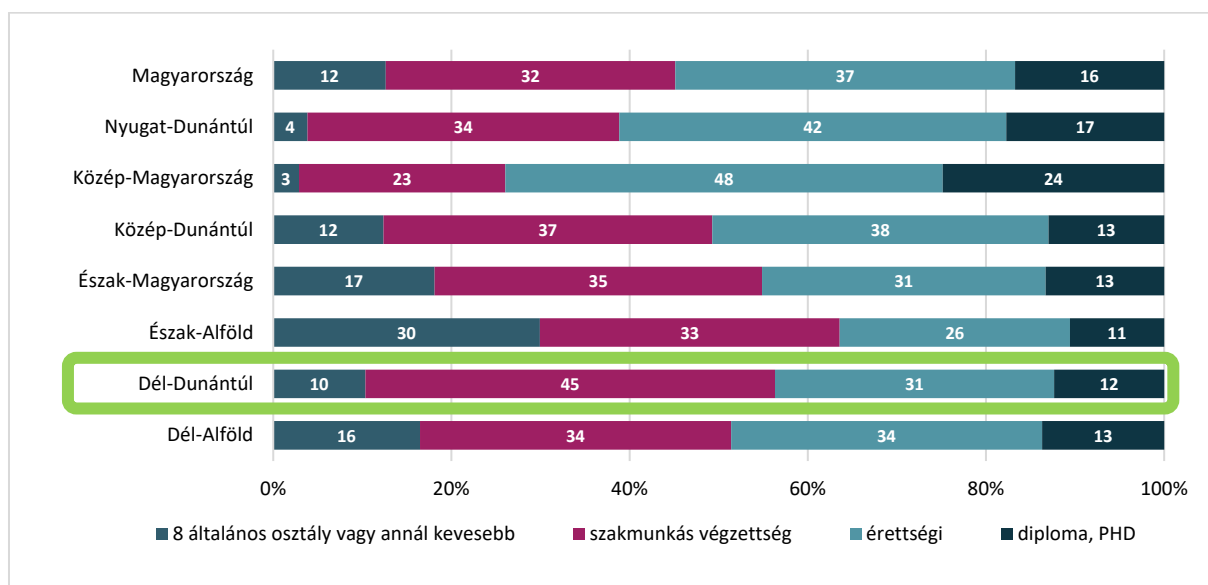
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Mi (volt) az édesapja/nevelőapja legmagasabb befejezett iskolai végzettsége, amikor Ön 14 éves volt?)

A dél-dunántúli válaszadók körében vannak legnagyobb arányban (46 százalékban) azok, akiknek édesanyja/nevelőanyja legfeljebb szakmát szerzett, az országos átlagnál 14 százalékponttal magasabb az arányuk. Ezzel szemben a gimnáziumi érettséggel rendelkező édesanyák/nevelőanyák fele akkora arányban (9 százalékban) jelennek meg, mint az ország egészében (17 százalék). A régióban élő válaszadók 37 százaléka lefelé, 40 százaléka felfelé mobil az anyjához képest, ám a 25-29 éves korosztályban 20 és 53 százalékos arányokról beszélhetünk, így elmondható, hogy a tanulmányai befejezését követően az abszolút többség magasabb végzettséggel rendelkezik, mint az édesanyja/nevelőanyja.

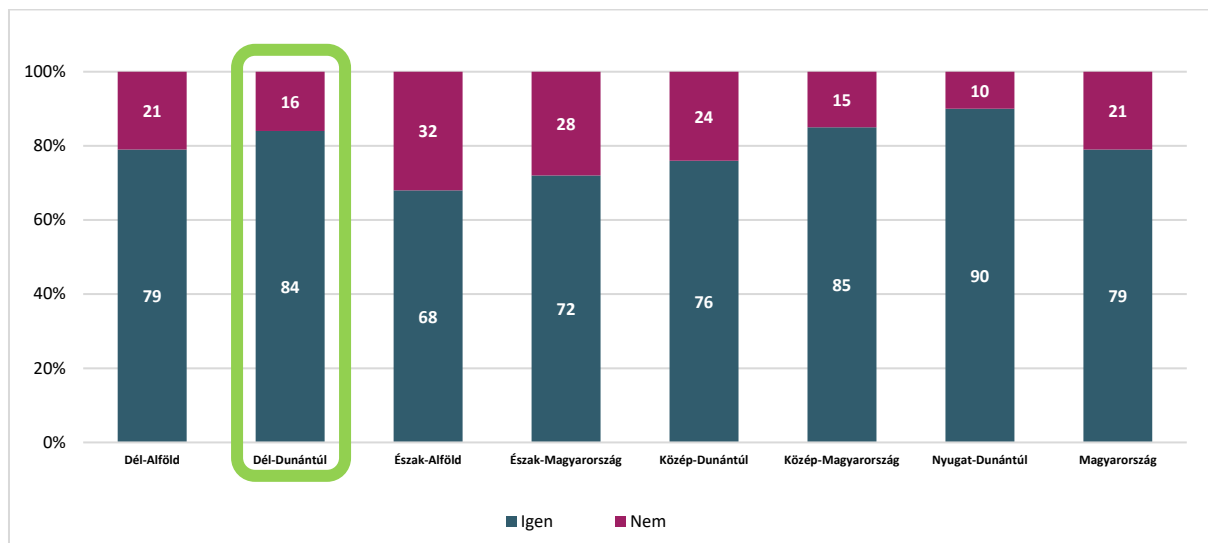
10. ábra: Anyák legmagasabb végzettsége (N=7961, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=698), százalék

(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Mi (volt) az édesanyja/nevelőanyja legmagasabb befejezett iskolai végzettsége, amikor Ön 14 éves volt?)

A Dél-Dunántúlon élő megkérdezettek körében az átlagnál magasabb az idegennyelvet beszélők aránya; az országos szinten tapasztalt 79 százalékhoz képest 5 százalékponttal magasabb, tehát 84 százalékos a valamilyen idegennyelvet bírók aránya, ezáltal az összes régió között Dél-Dunántúl a harmadik helyen található.

11. ábra: A (valamilyen) idegen nyelvet beszélők aránya (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Beszél-e valamilyen idegen nyelven a saját anyanyelvén kívül?)

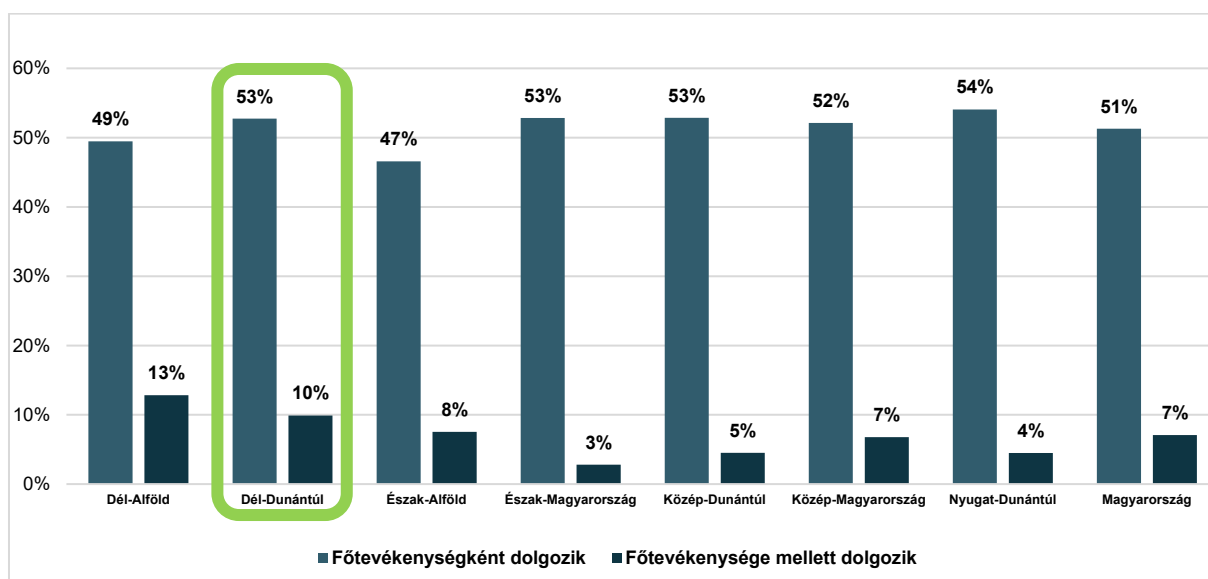
Munkavállalás, jövőtervezés

A 2020-as nagymintás ifjúságkutatás eredményei alapján a foglalkoztatottság területén a világvárvány hatása nem mutatott rövidtávon markáns strukturális hatást, folytatódott a 2016-ban látható trend: valamelyest nőtt a dolgozó fiatalok aránya².

A 15-29 éves dél-dunántúli fiatalok közel kétharmada, 63 százaléka végzett kereső tevékenységet 2020-ban: minden második, a korosztályba tartozó fiatal főtevékenységként dolgozik (53 százalék), míg 10 százalékuk a tanulás vagy egyéb főtevékenység mellett teszi ezt. Az országosan mért adatokhoz képest a dél-dunántúli fiatalok mindkét szegmensben aktívabbak korosztályuk tagjainál és a dolgozó fiatalok aránya az országos trendhez képest is nagyobb mértékben nőtt: a 2016. évi adatfelvétel alkalmával a régió fiataljainak 45,3 százaléka dolgozott főtevékenységként, míg az egyéb főtevékenysége mellett csupán 5,1 százalékuk.

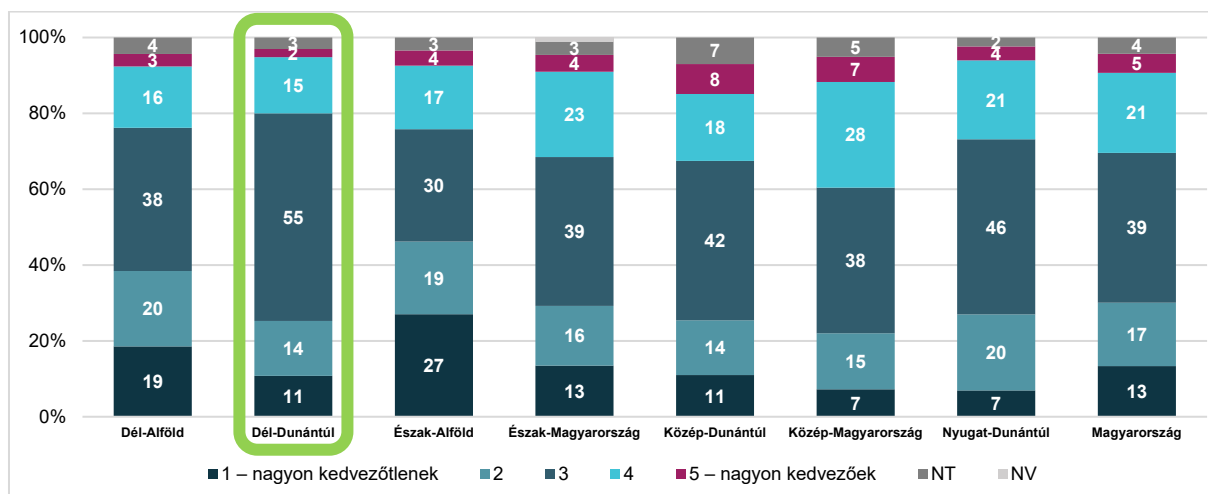
² Magyar Fiatalok 2020 – Kérdések és válaszok – fiatalokról, fiataloktól. Budapest, 2021. 27. oldal.

12. ábra: Dolgozók (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Ön jelenleg (főtevékenységét tekintve vagy melléktevékenységként) dolgozik?)

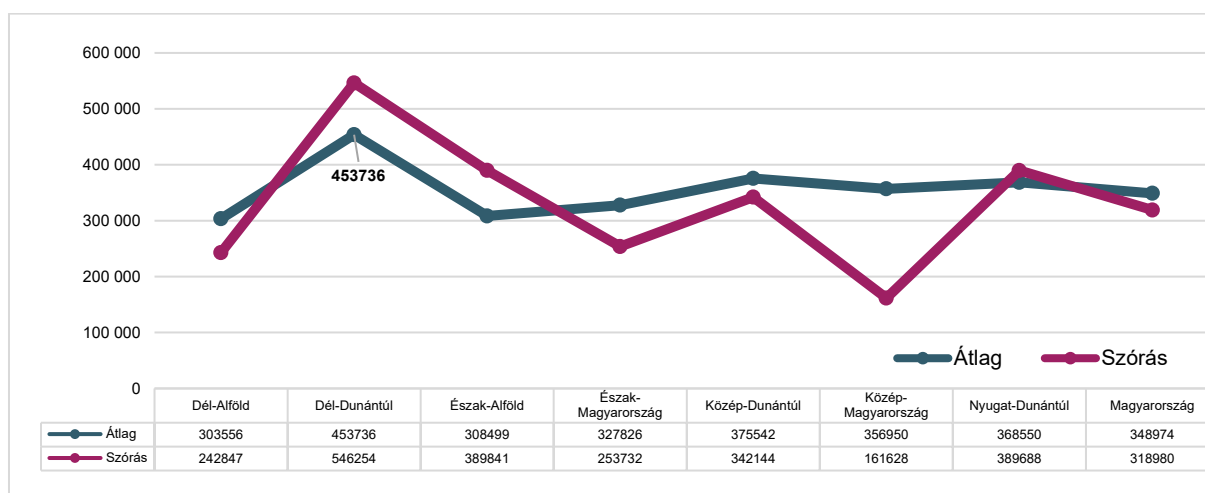
Hasonlóan a dolgozó fiatalok arányának növekedéséhez, nőtt a fiatalok elhelyezkedéssel kapcsolatos optimizmusa is. Míg 2016-ban országosan a fiatalok ötöde érezte kedvezőnek vagy nagyon kedvezőnek az elhelyezkedési esélyeit, addig 2020-ban már a fiatalok negyede, 26 százaléka vélekedett így. Bár a dél-dunántúli fiatalok várakozásaiban is pozitív irányú elmozdulást tapasztalhatunk (17 százalék az elhelyezkedési lehetőségeit valamilyen mértékben kedvezőnek értékelők aránya a 2016-ban mért 12 százalékhoz képest), ugyanakkor elmondható, a régió fiataljai pesszimistábbak a kilátásaikat illetően, mint az ország más területein élő kortársaik.

13. ábra: Elhelyezkedési lehetőségek (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Tapasztalatai szerint milyenek most az elhelyezkedési lehetőségek az Ön lakóhelyén és a környékén azzal a végzettséggel és szakképzettséggel, amellyel Ön rendelkezik/rendelkezni fog?)

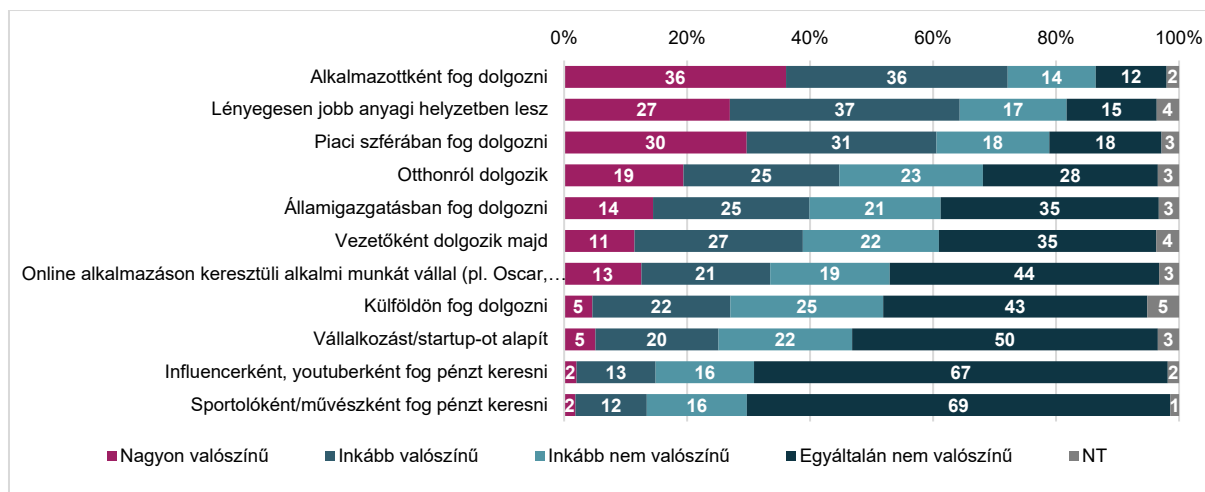
Az elhelyezkedési esélyeken túl a jövőbeli munkavállalásra, annak lehetőségeire vonatkozó fontos indikátor a fiatalok fizetéssel kapcsolatos várakozása is: az ideális, elvárt fizetés összege, amely 2016-hoz viszonyítva jelentős növekedést mutatott. Ez az ideális nettó fizetés a dél-dunántúli fiatalok körében a legmagasabb (453.736 Ft), közel duplájára nőtt a 2016-ban elvárt összeghez képest (231.647 Ft) és jelentősen meghaladja az országos szinten mért összeget (348.974 Ft) is.

14. ábra: Nettó fizetéssel kapcsolatos várakozások (N=6091, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=534), átlag, Ft
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Ön mekkora nettó (kézhez kapott) havi fizetéssel lenne elégedett?)

A jövőbeli, munkára vonatkozó várakozások tekintetében a régióbeli fiatalok 72 százaléka azt valószínűsíti, hogy alkalmazottként fog dolgozni (országos adat: 76 százalék), 61 százalékuk valószínűleg a piaci szektorban. A fiatalok közel háromnegyede érzése szerint lényegesen jobb anyagi helyzetben lesz néhány éven belül, mint jelenleg –, amely kérdésben optimistábbak az országos átlagnál (61 százalék). Mindösszesen a fiatalok 19 százaléka gondolja úgy, hogy pár éven belül vállalkozást fog alapítani – ez az arány a dél-dunántúli fiatalok körében 25 százalék; és a külföldi, közeljövőben történő munkavégzést is többen érzik valószínűbbnek (27 százalék) az országosan mért adatoknál (23 százalék).

15. ábra: Jövőbeli munka és anyagi helyzet (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Hogyan látja Ön, inkább valószínű vagy inkább nem valószínű, hogy néhány éven belül...?)

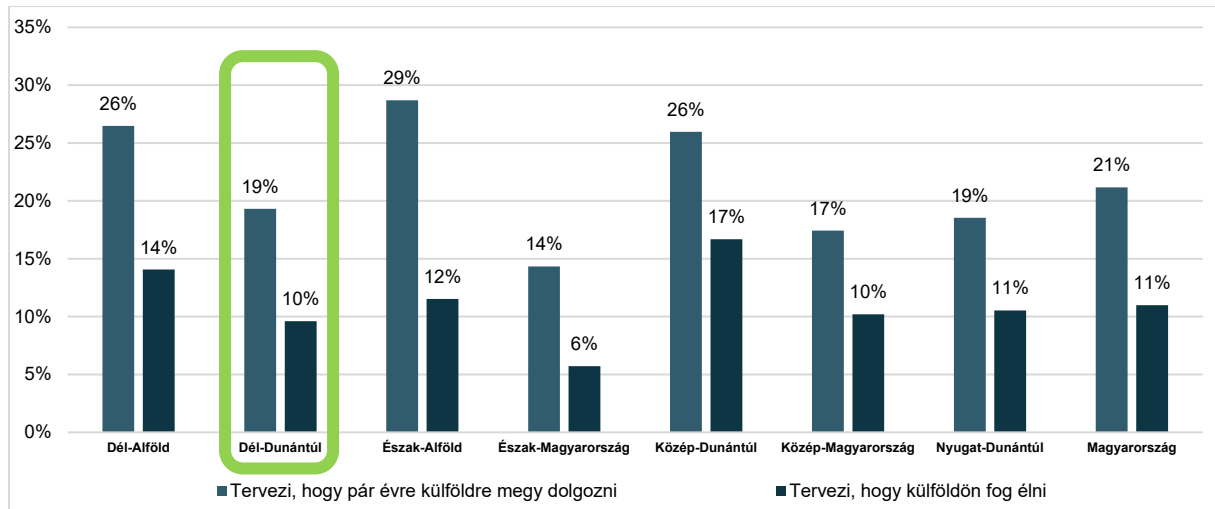
A 2020-as nagymintás ifjúságkutatás megállapítása szerint a 15-29 éves fiatalok külföldi tervei az egyes mobilitási célok estében stagnálást (rövidtávú külföldi tanulás és rövidtávú külföldi munkavállalás), mások esetében kifejezett csökkenést mutatnak³. 2020-ban a fiatalok 21 százaléka gondolkodott hosszútávú (pár évre szóló) külföldi munkavégzésben, 2016-ban még a korosztály 27 százalékának voltak ilyen tervei. A dél-dunántúli régió fiataljainak körében a csökkenés még nagyobb mértékű: míg 2016-ban 29 százalékuk számolt be hosszabb távú külföldi munkavállalási tervekről, addig 2020-ban arányuk 19 százalék.

A külföldi kivándorlásra vonatkozó tervek felmérése a nagymintás ifjúságkutatásban önálló kérdésként is szerepel („Tervezi-e, hogy külföldön fog élni?”): hasonlóan a külföldi munkavállalásra vonatkozó

³ Magyar Fiatalok 2020 – Kérdések és válaszok – fiatalokról, fiataloktól. Budapest, 2021. 31. oldal.

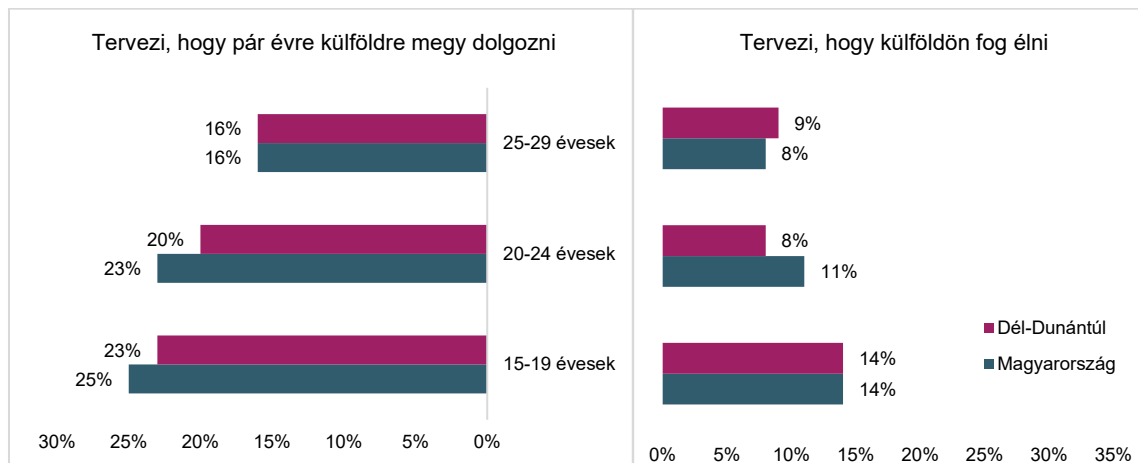
elképzelésekhez, a külföldi élet lehetőségének vonzása is csökkent a fiatalok körében. Míg 2016-ban a Dél-Dunántúl régió fiataljainak 17 százaléka gondolkodott a külföldre költözésben, addig 2020-ra ez az arány 10 százalékra csökkent -, amely alacsonyabb az országosan mért adatnál is.

16. ábra: Külföldi munkavállalási és kivándorlási tervek (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Tervezi-e? Hogy egy pár évre külföldre megy dolgozni? Hogy külföldön fog élni?)

A dél-dunántúli fiatalok külföldre irányuló mobilitási terveit korcsoportos bontásban vizsgálva azt láthatjuk, hogy a mobilitási szándékok mértéke és tendenciája hasonul az országos átlagokhoz: mind a pár éves külföldi munkavállalás, mind a külföldre költözés tekintetében a 15-19 éves korcsoport tagjai tűnnek legmobilabbnak, és legkevésbé a 25-29 éves fiatalok terveznek a külföldi munkavállalás lehetőségével. Azon dél-dunántúli 20-24 éves fiatalok aránya, akik külföldre irányuló tervekkel rendelkeznek, mindkét kérdésben elmarad az országos átlagoktól (3-3 százalékkal).

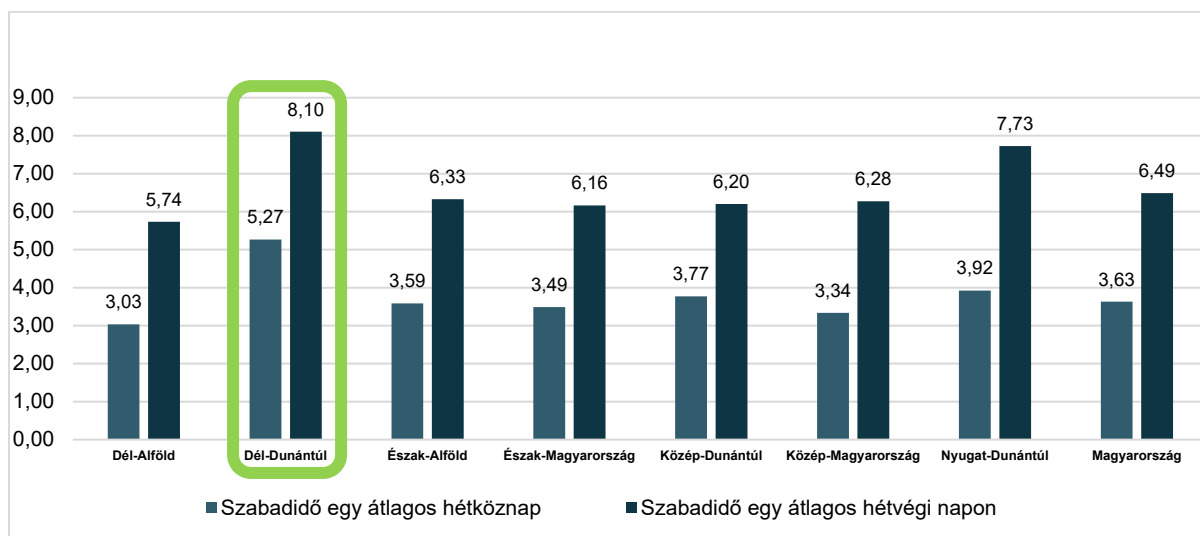
17. ábra: Külföldi munkavállalási és kivándorlási tervek korcsoportos bontásban (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Tervezi-e? Hogy egy pár évre külföldre megy dolgozni? Hogy külföldön fog élni?)

A fiatalok életmódja

A 2020-as nagymintás ifjúságkutatás eredményei alapján a 15-29 éves fiatalok – a munka, tanulás, háztartási és a ház körüli munkák elvégzése után – hétköznap átlagosan 3,63 óra, míg egy hétvégi napon átlagosan 6,49 óra szabadidővel rendelkeznek. A dél-dunántúli fiatalok szabadideje az országos átlagoktól és a más régiókban élő fiatalok által becsült szabadidő-kerettől is jelentős mértékben eltér: mind hétköznapokon (5,27 óra), mind hétvégi napokon (8,10 óra) lényegesen több szabadidővel gazdálkodhatnak megítélésük szerint.

18. ábra: Szabadidő mennyisége (N=7232, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=651), átlag óra
 (Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Meg tudná-e mondani, hogy mennyi szabadideje marad egy átlagos hétköznapon/hétfégen napon a munka, tanulás, háztartási és ház körüli munkák elvégzése után?)

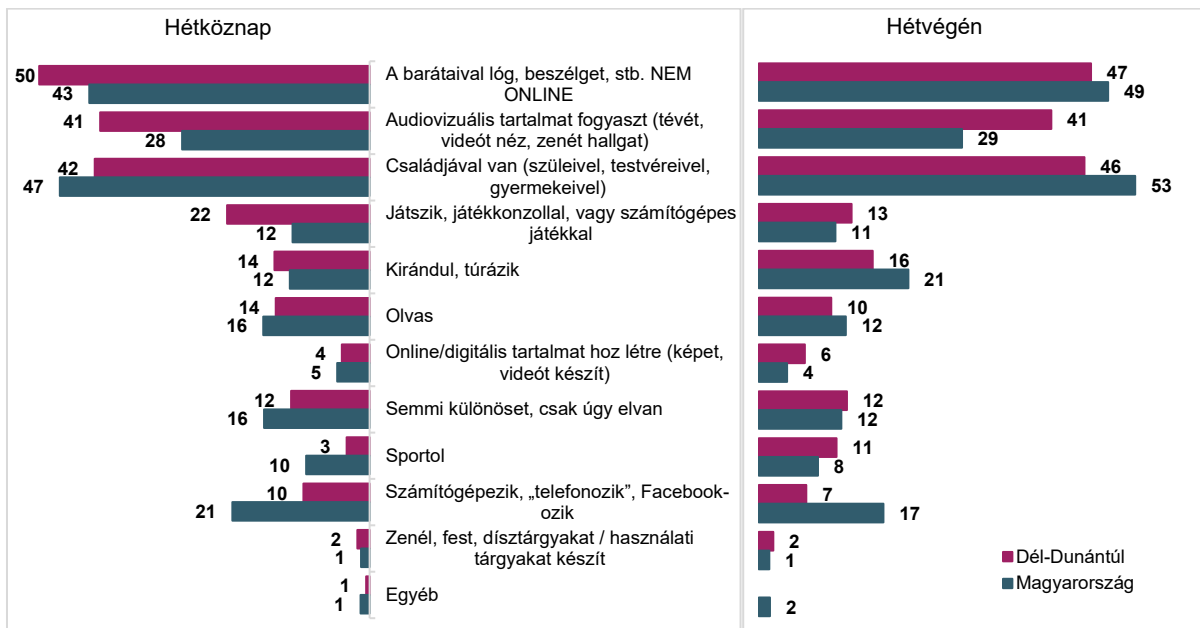

A fiatalok szabadidejüket elsősorban a családjukkal, barátaikkal töltik, és TV-t, videót néznek, zenét hallgatnak. Az országos átlagtól eltérően megfigyelhető, hogy a dél-dunántúli fiatalok szabadidő-eltöltésében hétköznap és hétfégenként is nagyobb szerepet kap a barátokkal való személyes találkozás, beszélgetés, mint a családtagokkal (szülőkkel, testvérekkel, gyermekekkel) való együttlét.

Szintén az országos átlagtól való eltéréseket láthatunk a számítógépes játékok hétköznapi tényezésénél a dél-dunántúli fiatalok esetében: minden ötödik dél-dunántúli fiatal tölti ezzel a tevékenységgel szabadidejét hétköznap, míg országosan megközelítőleg csupán minden tizedik. Ezzel párhuzamosan azonban látható, hogy a „Számítógépezés, telefonozás, Facebook-ozás” az országos átlagnál sokkal kevésbé népszerű tevékenység a régió fiataljainak körében, akár a hétköznapokat (10 százalék szemben a 21 százalékkal), akár a hétfégek tekintjük (7 százalék szemben a 17 százalékkal).

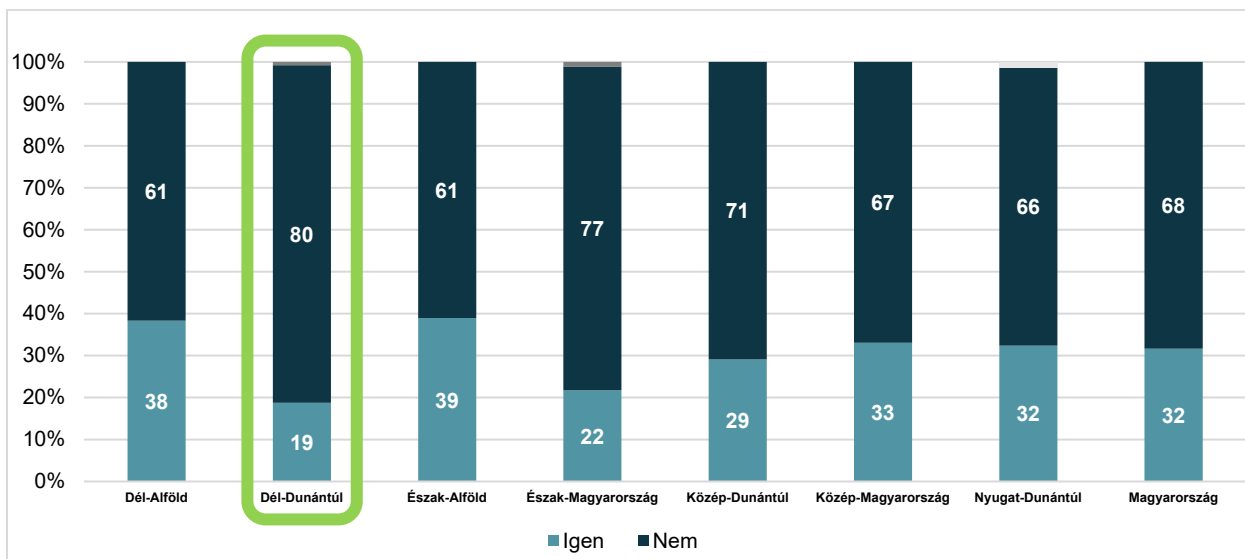
A szabadidős sport és a szabadban töltött idő (kirándulás, túrázás) elsődlegesen a fiatalok hétfégen programjában jelenik meg: a dél-dunántúli régió fiataljainak mindösszesen 3 százaléka jelezte, hogy hétközben sportol szabadidejében.

19. ábra: Szabadidős tevékenységek (N=2000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=175), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Mit csinál leggyakrabban a szabadidejében?)

2020-ban a dél-dunántúli fiatalok csupán 19 százaléka végzett rendszeresen valamilyen testmozgást, amely arány messze elmarad a 32 százalékos országos adattól és a legalacsonyabb a régiók adatait tekintve. Jelentős mértékű csökkenés figyelhető meg a 2016-ban mért adatokhoz képest, amely kutatás során még minden harmadik (36 százalék) dél-dunántúli fiatal arról számolt be, hogy rendszeresen sportol a kötelező testnevelési órán kívül is. Nem tekinthetünk el ugyanakkor a járvány hatásaitól: ahogyan a Magyar Fiatalok 2020 nagymintás ifjúságkutatás készítői is rámutatnak⁴, a kutatás során minden tizedik fiatal állította, hogy a sportolási szokásait is befolyásolta a járvány, jellemzően negatív irányba.

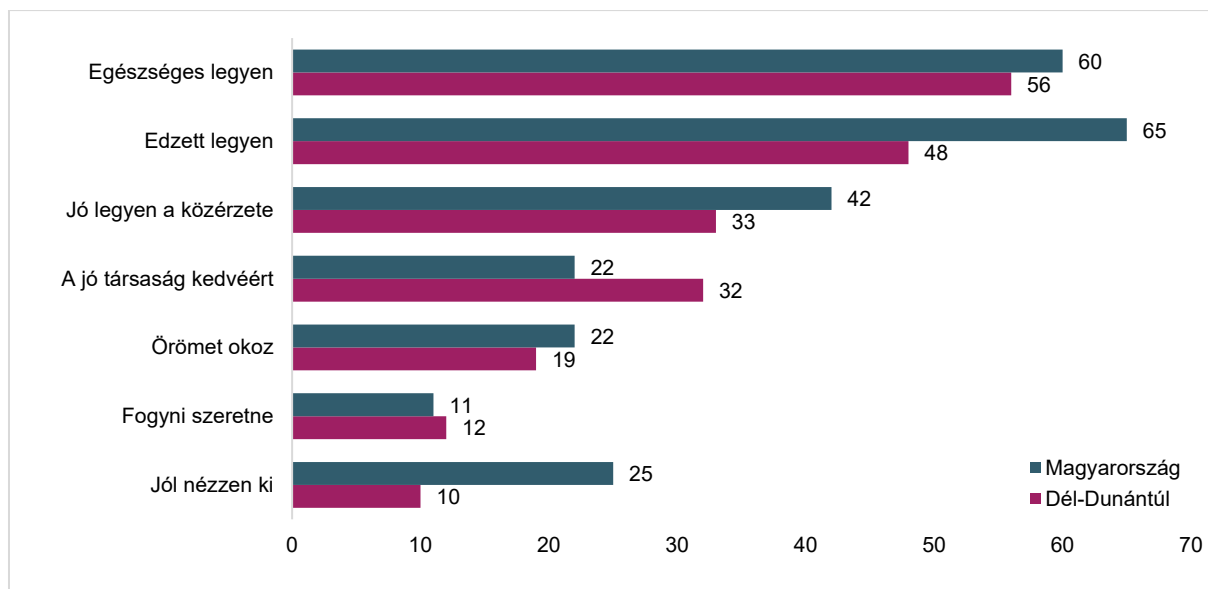
20. ábra: Rendszeres testmozgás (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Végez-e rendszeresen testmozgást, sportol-e (a kötelező testnevelési órán kívül)?)

⁴ Magyar Fiatalok 2020. Kérdések és válaszok – Fiatalokról, fiataloktól. Budapest, 2021. 39. oldal.

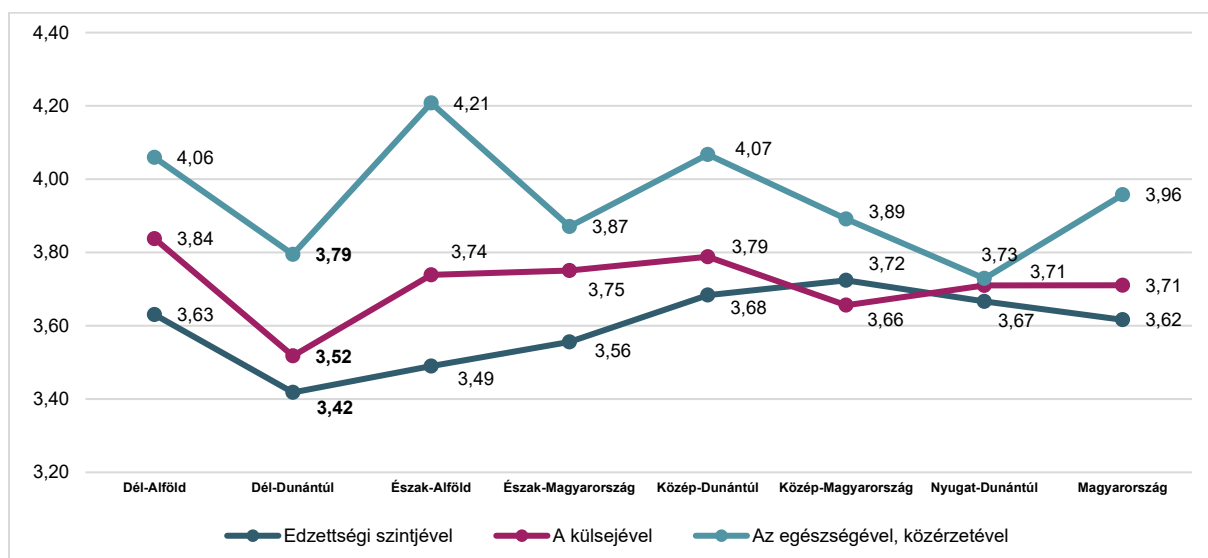
A rendszeresen testmozgást végző 15-29 év közötti dél-dunántúli fiatalokat – hasonlóan az országos trendhez –, a sportolásban leginkább az motiválja, hogy egészségesek legyenek és edzettek maradjanak, míg a jó közérzetet és a jó társaságot közülük minden harmadik jelölte a sportolása okaként.

21. ábra: Rendszeres testmozgás okai (N=660, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=30, a testmozgást végzők), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Miért sportol Ön rendszeresen?)

A Magyar Fiatalok 2020 nagymintás ifjúságkutatás az egészséggel és a fizikai megjelenéssel kapcsolatos elégedettség enyhe csökkenéséről számol be a négy évvel korábbi adatokhoz képest⁵. A dél-dunántúli fiatalok az egészségükkel, edzettségükkel és a fizikai megjelenésükkel lényegesen elégedetlenebbek az ország más területein élő kortársaikhoz képest. Az átlagpontszámok alapján az egészségükkel, közérzetükkel csupán a nyugat-dunántúli fiatalok elégedetlenebbek náluk, míg az edzettség és a külső megjelenés tekintetében ők a legkevésbé elégedettek országos szinten. A 2020-ban mért átlagpontszámok mindhárom területen csökkenést mutatnak a 2016-os adatokhoz képest (edzettségi szint: 3,5 átlagpont; egészség, közérzet: 3,93 átlagpont; külső megjelenés: 3,74 átlagpont).

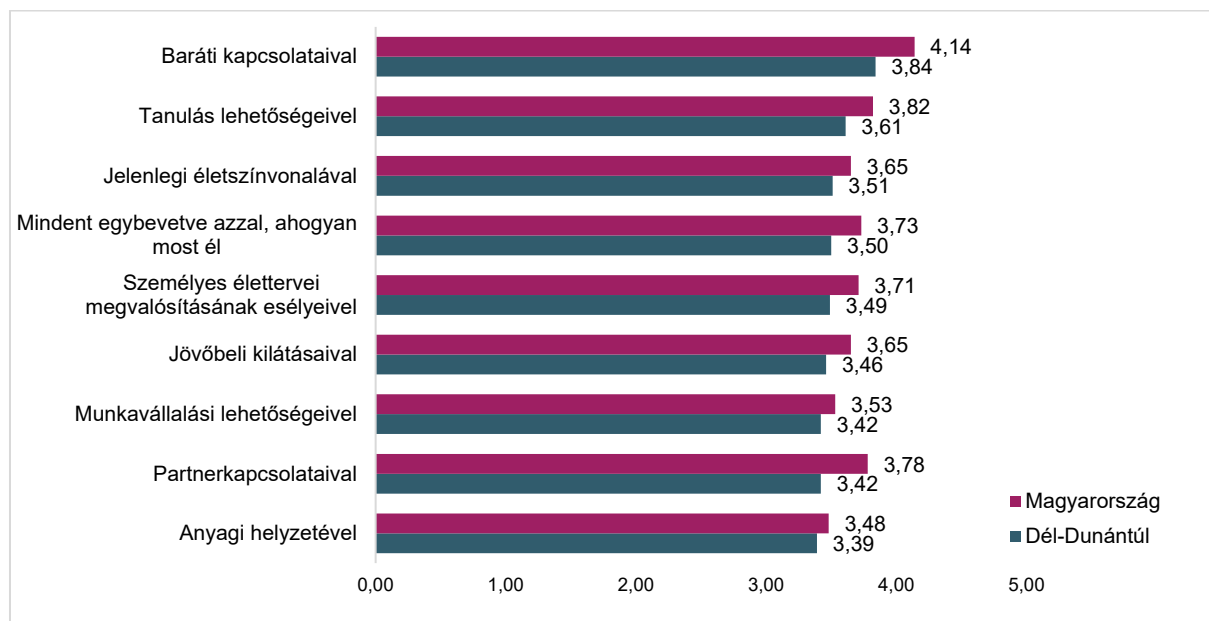
22. ábra: Testkép (N=2000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=175), átlag
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Mennyire elégedett Ön... az edzettségi szintjével? / A külsejével? / Az egészségével, közérzetével? 1=egyáltalán nem elégedett, 5=teljes mértékben elégedett)

⁵ Magyar Fiatalok 2020 – Kérdések és válaszok – fiatalokról, fiataloktól. Budapest, 2021. 40. oldal.

A kutatásban 1-től 5-ig terjedő skála segítségével mérték fel a 15-29 éves fiatalok elégedettségét az élet különböző területein, ahol az 1-es azt jelentette, hogy egyáltalán nem elégedett, míg az 5-ös azt, hogy teljes mértékben elégedett. A dél-dunántúli fiatalok legnagyobb mértékben a baráti kapcsolataikkal elégedettek (3,84 átlagpont), míg legkevésbé anyagi helyzetükkel. Elmondható, hogy átlagos elégedettségük minden mért kérdésben elmarad az ország más területein élő kortársaikétól: különösen igaz ez a baráti kapcsolataikkal és partnerkapcsolataikkal való elégedettségük tekintetében.

23. ábra: Elégedettség az élet különböző területein (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), átlag
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Mennyire elégedett Ön a következő dolgokkal? 1=egyáltalán nem elégedett, 5=teljes mértékben elégedett)

Digitális kultúra

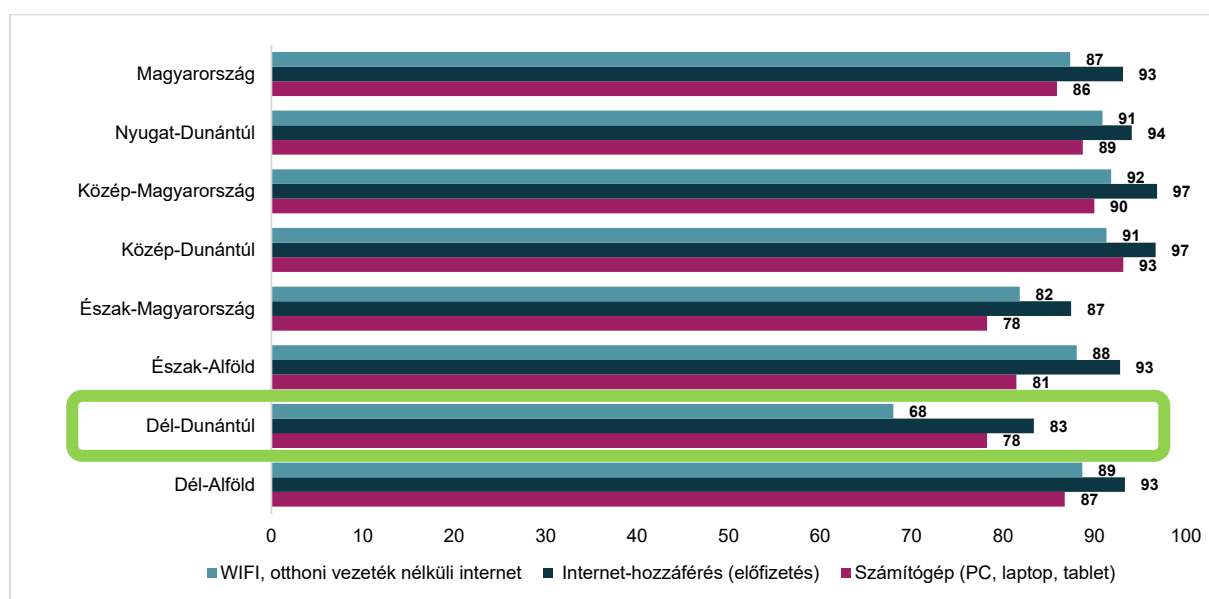
Az elmúlt évtizedekben a digitális kultúra a mindennapokat meghatározó, szemlélet-, viselkedés- és gondolkodásformáló platformmá vált a társadalom számára. A különböző generációk különböző kulturális háttérrel eltérően fogadják be, adják tovább, azaz használják a digitalizációs eszközöket és a közösségi média egy-egy felületét. A digitális világban a fiatalok meghatározó része jelen van és mindennapjaik részévé vált, jóformán a digitalizáció határozza meg minden percüket. Éppen ezért a digitalizációba születő és abban felnövekvő fiatalok csoportját a digitalizáció egyes címkéivel is szokás jelölni. Ilyen elnevezés a digitális bennszülöttek (Prensky, 2001), net-generáció, IT-generáció, cyber-kids, Facebook-generáció, screenagerek (Tóth, 2018) és még számos tudományos és hétköznapi elnevezéssel lehetne folytatni a sort. Mindez azért fontos, mert az újabb generációk leírását szorosan a digitális technológiák fejlődéséhez köti a szakirodalom meghatározva azt is, hogy milyen korban találkozunk ezzel a jelenséggel. (Horváth, 2022)

Ezen túl a 2020-as évben, a koronavírus-járványnak köszönhetően mind Magyarországon, mind világszinten arra kérték az embereket, hogy a pandémia visszaszorítása érdekében maradjanak otthonaikban, és csökkentsék a személyes találkozások számát. A családi, a baráti kapcsolattartástól kezdve, az oktatáson át, a munkáig, minden az online térben zajlott. Így azok, akik esetlegesen nem kapcsolódtak szervesen a digitális kultúrához, azok is kénytelenek voltak megtanulni és használni a különféle eszközöket és szolgáltatásokat.

A 2020-as nagymintás ifjúságkutatás eredményei alapján megállapítható, hogy a magyarországi 15–29 évesek 86 százalékának van otthon számítógépe (PC, laptop és a tablet is ide tartozik), 87 százalékának van otthoni vezeték nélküli internete (WiFi-je) és 93 százalékának van internet-hozzáférése.

A dél-dunántúli fiatalok adatai alapján elmondható, hogy a 4 évvel ezelőtti, 2016-os felmérés óta 9 százalékponttal csökkent a számítógéppel rendelkezők aránya és 3 százalékponttal nőtt a vezeték nélküli internettel rendelkezők aránya. 2020-ban a régió némiképp elmarad az országos átlagtól: a dél-dunántúli 15–29 évesek 78 százalékának van otthon számítógépe (PC, laptop és a tablet is ide tartozik), 68 százalékának van otthoni vezeték nélküli internete (WiFi-je) és 83 százalékának van internet-hozzáférése. A kérdést néhány demográfiai kérdéssel (nem, kor, településtípus) is összevetettük és abban az esetben, ahol szignifikáns kapcsolat volt, tovább vizsgáltunk. Az otthoni digitális ellátottság esetében nem találtunk a vizsgált demográfiai adatokkal szignifikáns összefüggést.

24. ábra: Digitális ellátottság (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Van-e otthon (ebben a háztartásban, ahol lakik) ...?)

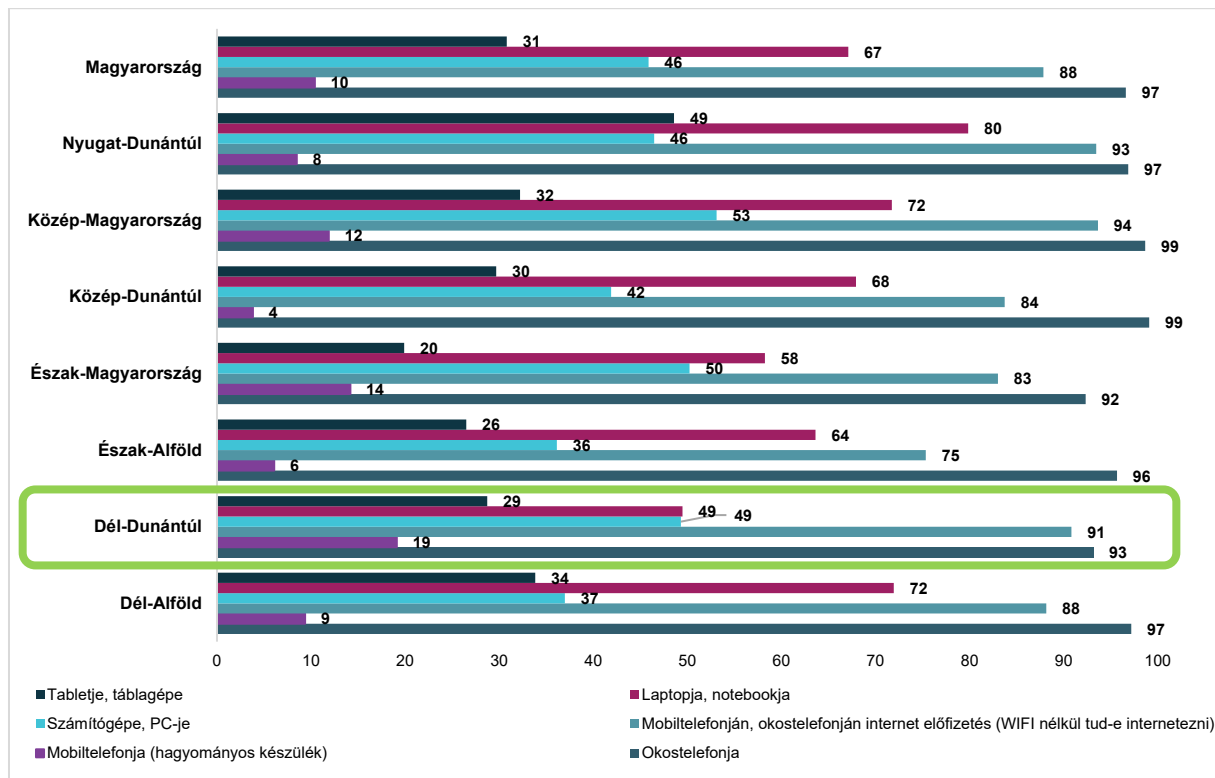

A saját eszközzel való ellátottság esetében elmondható, hogy a magyar fiatalok harmadának (31 százalékának) van tabletje, táblagépe, 67 százalékának laptopja, notebookja, 46 százalékának számítógépe, PC-je, 88 százalékának mobiltelefonja, okostelefonján internet előfizetéssel, 10 százalékának hagyományos mobiltelefonja és 97 százalékának okostelefonja. Az utóbbi években a fiatalok körében az okostelefon és internet használatának terjedése töretlen, mely növekedés összhangban áll az uralkodó digitalizációs trendekkel. Az előző ábrával összevetve elmondható, hogy országos szinten az internet- és az okostelefonhasználók aránya szinte 100 százalékos ebben a korcsoportban.

A 2016-os eredményekhez képest kismértékben nőtt az okostelefonnal rendelkezők aránya és ugrás-szerűen megnőtt a mobiltelefonon, okostelefonon internet előfizetéssel rendelkezők aránya. 4 év alatt 21 százalékponttal, 70 százalékról 91 százalékra nőtt azok aránya, akik WiFi nélkül tudnak internetezni. 2020-ban a dél-dunántúli régióban az egyes lehetőségek esetében némiképp eltérnek az adatok az országos szinttől. Az okostelefon-használók aránya megegyezik az országos átlaggal; a dél-dunántúli fiatalok 93 százalékának van okostelefonja és megelőzve az országos eredményeket, 91 százalékuknak van a mobiltelefonján, okostelefonján internet előfizetés, tehát WiFi nélkül tudnak bármikor internetezni. Tabletje, táblagépe a dél-dunántúli fiatalok 29 százalékának van, ami szintén az országos adatokhoz hasonul, valamint az asztali számítógép birtoklás is az országos szinten mozog (49 százalékuk rendelkezik ilyen eszközzel). Erős eltérés a laptop, notebook esetében, valamint a hagyományos mobiltelefon esetében figyelhető meg. Míg előbbi az országos adatoktól lényegesen alulmarad; a dél-dunántúli fiatalok csupán felének van laptopja, notebookja, utóbbi felülreprezentált az országos adatokhoz

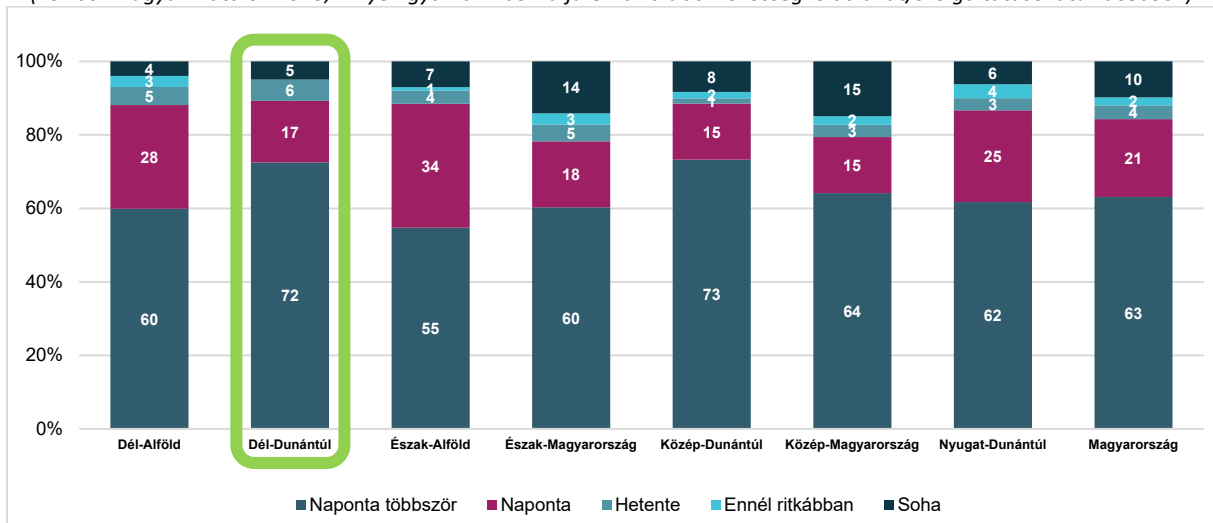
képest; a dél-dunántúli fiatalok ötödének (19 százalékának) van hagyományos mobiltelefonja. A településtípus vizsgálata során elmondható, hogy a hagyományos készülékek használata a városokban elterjedtebb; az ott élő 15-29 évesek harmada (33 százaléka) rendelkezik ilyen mobiltelefon készülékkel. A lappal való ellátottság erősen függ a település típusától; míg a megyeszékhelyen élők több mint kétharmadának (77 százalékának) van laptopja, addig a városokban élőknek már csak a felének (48 százalékának), a nagyközségben élők harmadának (33 százalékának) és a községekben élők kevesebb mint harmadának van ilyen digitális eszköze.

25. ábra: Saját eszközzel való ellátottság (N=8000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=705), százalék
(Forrás: Magyar Ifjúság 2020, Van-e Önnek saját ...?)

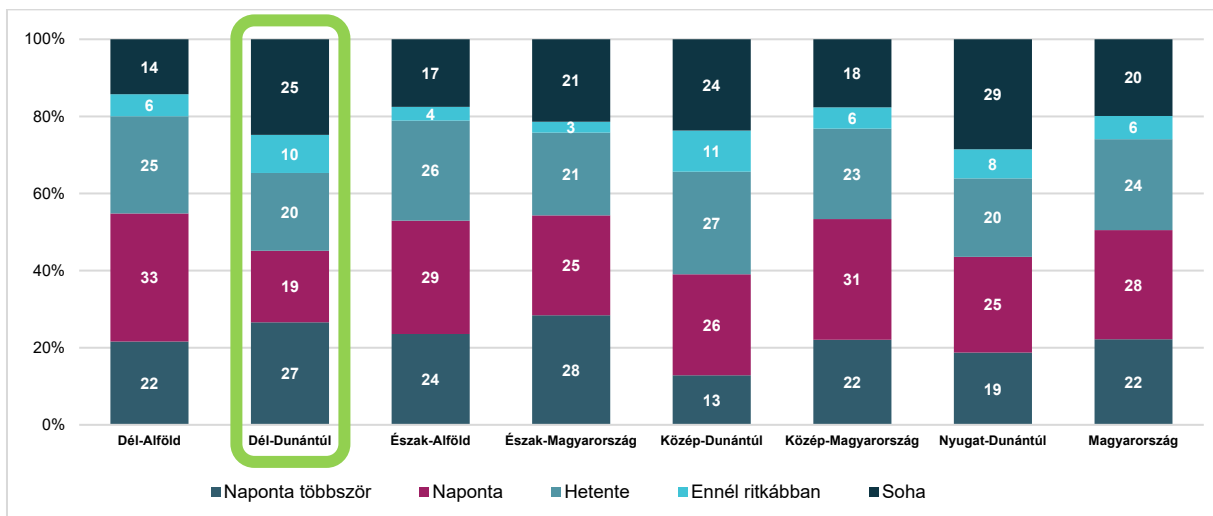
A Magyar Fiatalok 2020 kutatásból kiderül, hogy a magyarországi 15–29 évesek nyolctizede (81 százalék) tagja valamilyen internetes közösségi oldalnak, amely 2020-ban is leginkább a Facebook-ot jelenti. Mindezt jól jelzi, hogy a valamely közösségi oldalon regisztrációval rendelkezők 84 százaléka naponta használja a Facebook-ot, míg a sorban következő YouTube napi felhasználóinak aránya 50 százalékot tesz ki. A Facebook használat az elmúlt négy évben nem változott jelentős mértékben; 6 százalékponttal, 83 százalékról 89 százalékra emelkedett. 2020-ban a dél-dunántúli fiatalok napi Facebook használata 5 százalékponttal megelőzi az országos átlagot; a régióban a fiatalok 89 százaléka napi rendszerességgel használja ezt a platformot.

26. ábra: Facebook használat gyakorisága (N=2000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=181), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Milyen gyakran használja Ön az alábbi közösségi oldalakat/szolgáltatásokat? Facebook)

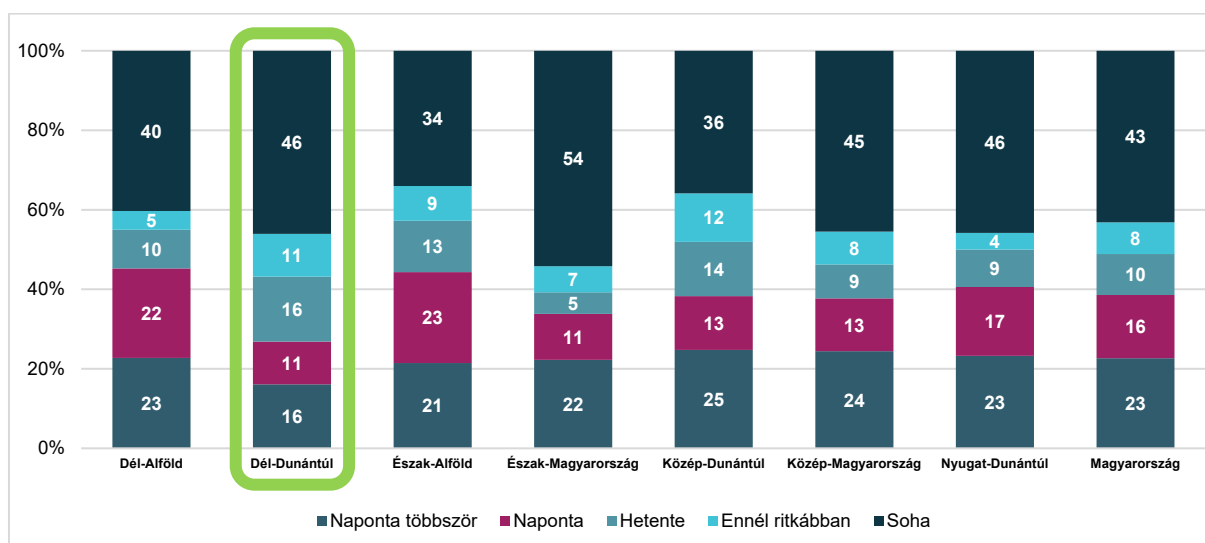
2016-ban a YouTube használatot nem mérte a kutatás, így összehasonlítást ez esetben nem tudunk tenni. 2020-ban a dél-dunántúli fiatalok napi YouTube használata 4 százalékponttal elmarad az országos átlagtól; a régióban a fiatalok 46 százaléka napi rendszerességgel használja a nyilvános videómegosztó webhelyet.

27. ábra: YouTube-használat gyakorisága (N=2000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=181), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Milyen gyakran használja Ön az alábbi közösségi oldalakat/szolgáltatásokat? YouTube)

A fiatalok körében a harmadik legkedveltebb közösségi oldal az Instagram. 2020-ban országosan a fiatalok 39 százaléka használja napi rendszerességgel ezt a közösségi hálózatot. Az alkalmazás használata azonban négy évvel ezelőtt még nem volt ennyire elterjedt: a dél-dunántúli fiatalok 18 százaléka használta, amely 2020-ra elérte a 44 százalékot, ezzel 5 százalékkal megelőzve az országos átlagot.

28. ábra: Instagram-használat gyakorisága (N=2000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=181), százalék
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Milyen gyakran használja Ön az alábbi közösségi oldalakat/szolgáltatásokat? Instagram)

Az ifjúság legégetőbb problémái

A 2020-as nagymintás ifjúságkutatás alapján elmondható, hogy országos szinten a 15–29 évesek generációjuk legégetőbb problémáinak a bizonytalanságot és kiszámíthatatlan jövőt, valamint az anyagi nehézségeket, az elszegényedést jelölték meg. Az elmúlt évek során átalakulás figyelhető meg, hiszen a korábbi kutatási hullámok problématérképei más-más motívumot jelöltek. Míg 2008-ban, 2012-ben és 2016-ban a pénztelenség, szegénység, elszegényedés, létbizonytalanság állt az első helyen, 2020-ra a fiatalok legégetőbb problémájává a bizonytalanság, a kiszámíthatatlan jövő vált, ami nem meglepő a koronavírus-járvány időszakában.

Az dél-dunántúli fiatalok problématérképének első három helyén belül 2016-ban első helyen az anyagi nehézségek, létbizonytalanság, szegénység, elszegényedés állt. Második helyen a bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő, míg harmadik helyen a munkanélküliség, elhelyezkedési nehézségek. 2016-ban az első két problémát a fiatalok nagy aránya jelölte; az anyagi nehézségeket a megkérdezett fiatalok közel harmada, a bizonytalanságot, kiszámíthatatlan jövőt a negyedük jelölte. 2020-ra az arányok átrendeződésén túl az első három legégetőbb probléma is átalakult. 2020-ban a dél-dunántúli fiatalok számára első helyen problémaként a bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő áll, ami az összfiatalság problémáihoz hasonul. A dél-dunántúli fiatalok harmada ezt a problémát látja legégetőbbnek. Második helyen egy olyan probléma áll, mely sem országos szinten, sem régiós szinten nem jelenik meg az első három probléma sorában (Nyugat-Dunántúl kivételével). A dél-dunántúli fiatalok negyede második legégetőbb problémának a baráti társaságok és közösségek hiányát jelölte meg. Harmadik legégetőbb problémaként az anyagi nehézségek, elszegényedés, szegénység jelenik meg: a dél-dunántúli fiatalok 16 százaléka vélekedik így.

5. táblázat: Az ifjúság legégetőbb problémái, N₂₀₂₀=8000, százalékos megoszlás az esetek százalékában, az első öt hely alapján sorrendbe állítva
(Forrás: Magyar Fiatalok 2020, Ön szerint ma Magyarországon melyik az ifjúság legégetőbb problémája?)

	Magyarország	Dél-Alföld	Dél-Dunántúl	Észak-Alföld	Észak-Magyarország	Közép-Dunántúl	Közép-Magyarország	Nyugat-Dunántúl
1.	Bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő	Bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő	Bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő	Bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő	Anyagi nehézségek, elszegényedés, szegénység	Bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő	Anyagi nehézségek, elszegényedés, szegénység	Bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő
2.	Anyagi nehézségek, elszegényedés, szegénység	Anyagi nehézségek, elszegényedés, szegénység	Baráti társaságok, közösségek hiánya	Anyagi nehézségek, elszegényedés, szegénység	Bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő	Anyagi nehézségek, elszegényedés, szegénység	Bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő	Céltalanság, nem tudják mit akarnak
3.	Céltalanság, nem tudják mit akarnak	Céltalanság, nem tudják mit akarnak	Anyagi nehézségek, elszegényedés, szegénység	Céltalanság, nem tudják mit akarnak	Céltalanság, nem tudják mit akarnak	Céltalanság, nem tudják mit akarnak	Céltalanság, nem tudják mit akarnak	Baráti társaságok, közösségek hiánya
4.	Baráti társaságok, közösségek hiánya	Munkanélküliség, elhelyezkedési nehézségek	Céltalanság, nem tudják mit akarnak	Munkanélküliség, elhelyezkedési nehézségek	Drogok, kábítószer, alkohol elterjedése	Baráti társaságok, közösségek hiánya	Baráti társaságok, közösségek hiánya	Anyagi nehézségek, elszegényedés, szegénység
5.	Drogok, kábítószer, alkohol elterjedése	Drogok, kábítószer, alkohol elterjedése	Bűnözés	Drogok, kábítószer, alkohol elterjedése	Baráti társaságok, közösségek hiánya	Bűnözés	Drogok, kábítószer, alkohol elterjedése	Külföldre vándorlás, kivándorlás

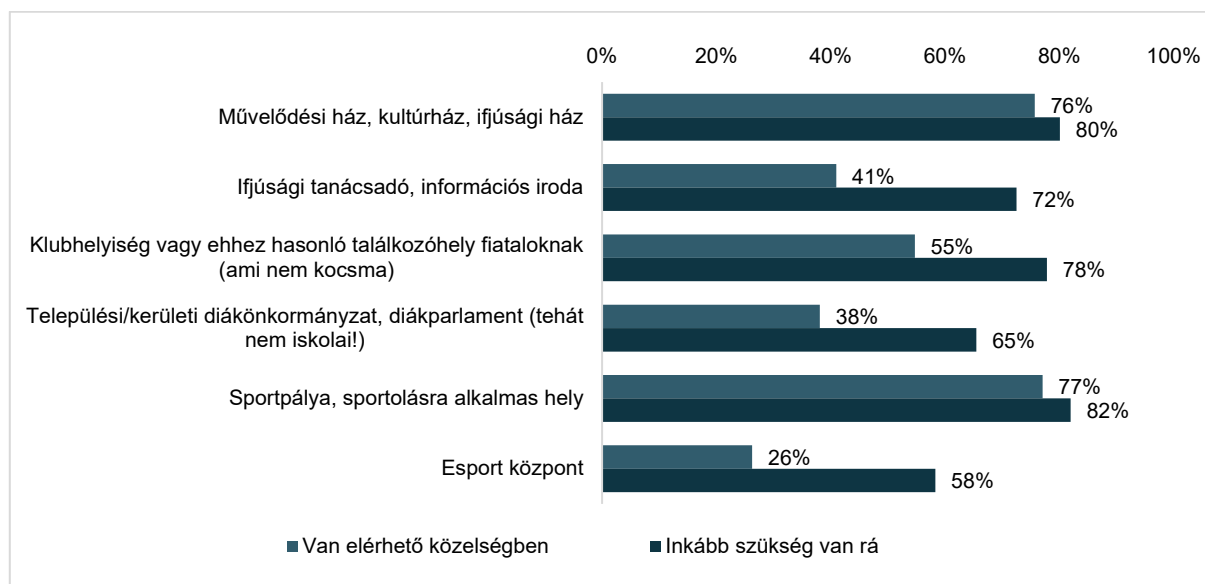
Ifjúsági intézmények, részvétel

A fiatalok lehetőségeit nagymértékben befolyásolja az ifjúsági intézmények és szolgáltatások elérhetősége. A 2020-as nagymintás ifjúságkutatás kapcsolódó kérdésblokkjában arra keresték a kutatók a választ, hogy a fiatalok elérhető közelségében vannak-e olyan intézmények, szolgáltatások, amelyek a számukra (is) kínálnak különböző egyéni és közösségi időtöltési lehetőséget. A szolgáltatások körében megtalálhatók a kulturális és sportolási lehetőségek mellett a találkozást és tematikus időtöltést biztosító klubhelyiségek, az egyéni támogatást biztosító ifjúsági tanácsadó és információs irodák, valamint kifejezetten a demokratikus részvételt és a felelős állampolgári attitűdöt fejlesztő települési/kerületi diákönkormányzatok, diákparlamentek is.

Az adatfelvétel során a válaszadóknak arra is lehetőségük nyílt, hogy megítéljék ezeknek az intézményeknek és szolgáltatásoknak a szükségszerűségét, az erre való igényüket is.

Az alábbi diagram e két kérdés együttes válaszait foglalja össze országos viszonylatban:

29. ábra: Fiataloknak (is) elérhető intézmények, szolgáltatások elérhetősége, illetve szükségessége (N=2000), százalék (Forrás: Magyar Ifjúság 2020, Az Ön számára elérhető közelségben vannak-e olyan intézmények, szolgáltatások, amik a fiatalok számára (is) kínálnak különböző lehetőségeket? Van-e Ön által elérhető közelségben...? És inkább szükség van vagy inkább nincs szükség Ön szerint...?)

Az országos adatokat elemezve látható, hogy a sportolási lehetőségek (77 százalék), illetve a közművelődés színterei (76 százalék) állnak leginkább a fiatalok rendelkezésére, habár a válaszadók közel negyede arról számolt be, hogy nincs elérhető közelségében efféle lehetőség, habár a válaszadók 80, illetve 82 százalék-a véli úgy, hogy szükség van ezekre az intézményekre és szolgáltatásokra.

A szabadidő közös eltöltésére szolgáló klubhelyiségek a fiatalok alig több, mint fele (55 százalék) számára érhetőek el, holott több, mint háromnegyedük (78 százalék) igényelné egy olyan tartózkodási hely meglétét, ahol barátaival minőségi időt tölthet.

Kifejezetten a fiataloknak szolgáltatást nyújtó tanácsadó és információs irodák országos szinten csak mérsékelten állnak rendelkezésre (41 százalék), habár a megkérdezettek közel háromnegyede (71 százalék) szerint hasznos lenne a közelségükben ilyen típusú szolgáltatás.

Az ifjúsági információs és tanácsadó irodák támogatást nyújtanak a fiatalok társadalmi beilleszkedéséhez és integrációjukhoz. Ennek megvalósítása érdekében információs szolgáltató rendszert, mentálhigiénés tanácsadásokat, prevenciós programokat és a szabadidő hasznos eltöltését lehetővé tevő szolgáltatásokat kínálnak. Az információs szolgáltatók körében közérdekű információk, kulturális-szabadidős programok, tanfolyamok, képzések, szociális információk érhetőek el az irodákban. Mentálhigiénés szaktanácsadás, egyéni segítségnyújtás keretében életvezetési tanácsadás, önismereti csoportok,

egészséges életmód tanácsadás, párcapcsolati tanácsadás, pályaválasztási, munkavállalási tanácsadás, diáktanácsadás érhető el, míg ifjúsági klubok, alkotókörök számára biztosítanak helyszínt, valamint fiataloknak szóló programokat, rendezvényeket is biztosítanak.

Az ifjúsági információs és tanácsadó irodák az élet számos területén biztosítanak tehát a fiatalok számára komplex és személyre szabott szolgáltatásokat felnőtté válásuk és sikeres életvezetésük támogatása érdekében.

A tanácsadó irodáknál is kisebb mértékben érhetőek el a fiatalok számára a települési/kerületi diákönkormányzatok vagy diákparlamentek, melyek fő célja a települési/kerületi diákok közösségi képviselete.

Országos szinten a fiatalok csupán 38 százalék-a számolt be arról, hogy van ismerete a közelében működő diákönkormányzatról, míg 65 százalékuk tartaná szükségesnek ezen képviseleti fórumok rendelkezésre állását.

Egyre nagyobb teret nyernek az esport központok, melyek egyszerre kínálnak lehetőséget az online térben történő együttműködésre és a személyes találkozásra. Csupán a válaszadók 26 százalék-a közelében vannak ilyen helyszínek, habár a fiatalok több, mint fele (58 százalék) hasznosnak tartaná, ha a közelében is lenne ilyen típusú szabadidőeltöltési lehetőség.

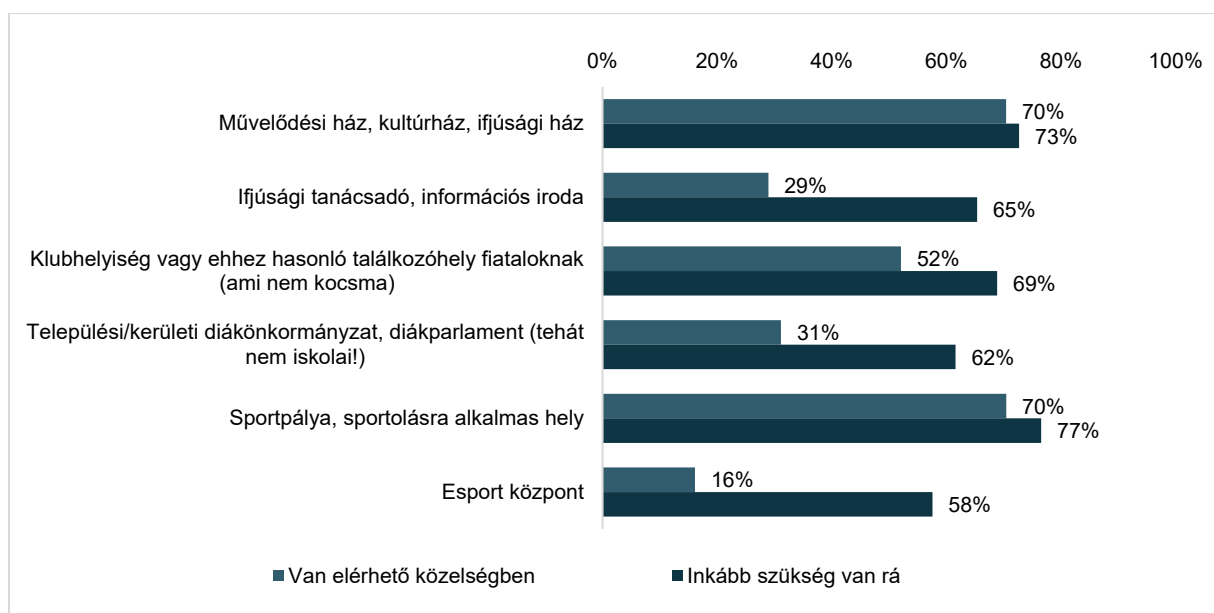
A dél-dunántúli adatokat vizsgálva azt látjuk, hogy valamennyi intézmény/szolgáltatás esetében az elérhetőség az országos átlag alatt marad.

Művelődési ház, ifjúsági ház, illetve sportolásra alkalmas hely a felmérésbe vont dél-dunántúli fiatalok 70 százalékának közelében elérhető, míg klubhelyiség valamivel több, mint a felük (52 százalék) környezetében található. Érdekes módon ennek szükségessége kisebb mértékben merül fel körükben (69 százalék), mint országos átlagban (78 százalék).

Települési diákönkormányzat a válaszadók 31 százalékának közelében működik, habár kétszer annyian (62 százalék) vannak azok, akik szerint szükség lenne a diákok települési szintű képviseletére.

Az országos átlaghoz (41 százalék) képest jelentősen elmarad az ifjúsági információs és tanácsadó irodák elérhetősége (29 százalék), s ezzel egyidejűleg az erre a szolgáltatásra való igény is mérsékeltebbnek mutatkozik (65 százalék szemben az országos 72 százalékkal). Esport központ csupán a dél-dunántúli fiatalok 16 százaléka számára van elérhető közelségben, holott 58 százalékuk szívesen venné, ha lenne lehetősége ezen szolgáltatások igénybevételére.

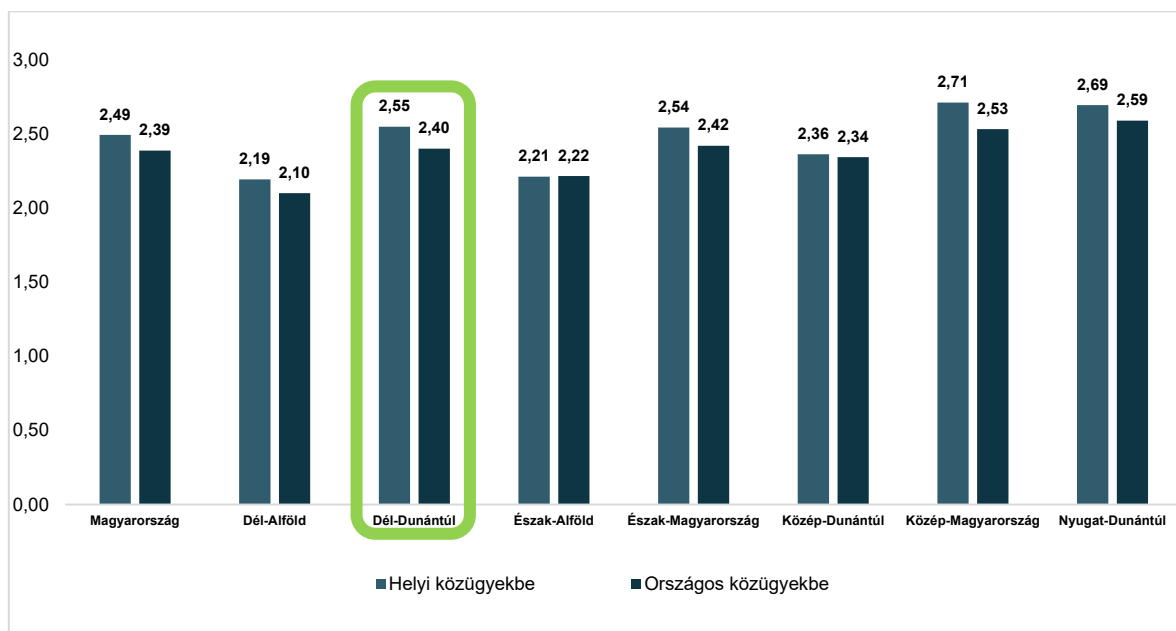
30. ábra: Fiataloknak (is) elérhető intézmények, szolgáltatások elérhetősége, illetve szükségessége (N_{DÉL-DUNÁNTÚLI}=181), százalék (Forrás: Magyar Ifjúság 2020, Az Ön számára elérhető közelségben vannak-e olyan intézmények, szolgáltatások, amik a fiatalok számára (is) kínálnak különböző lehetőségeket? Van-e Ön által elérhető közelségben...? És inkább szükség van vagy inkább nincs szükség Ön szerint...?)

Ahogy az az országos és regionális adatokból is jól látható, a fiataloknak csak korlátozott mértékben van lehetőségük szervezett keretek között beleszólni a helyi közügyekbe, hiszen települési szintű diákönkormányzat működéséről csupán a fiatalok harmadának van ismerete.

A 2020-as ifjúságkutatás keretében arra is lehetőség nyílt, hogy megismerjük a fiatalok véleményét korosztályuk helyi, illetve országos közügyekre gyakorolt hatásának megítéléséről.

31. ábra: Fiatalok beleszólási lehetősége a közügyekbe (N=2000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=167), átlag a kérdésekre adott skálaválaszok alapján, ahol az 1=egyáltalán nincs lehetőségük, 5=nagyon sok lehetőségük van (Forrás: Magyar Ifjúság 2020, Ön szerint mennyi lehetőségük van a fiataloknak beleszólni a helyi közügyekbe? És mennyi lehetőségük van a fiataloknak beleszólni az országos közügyekbe?)

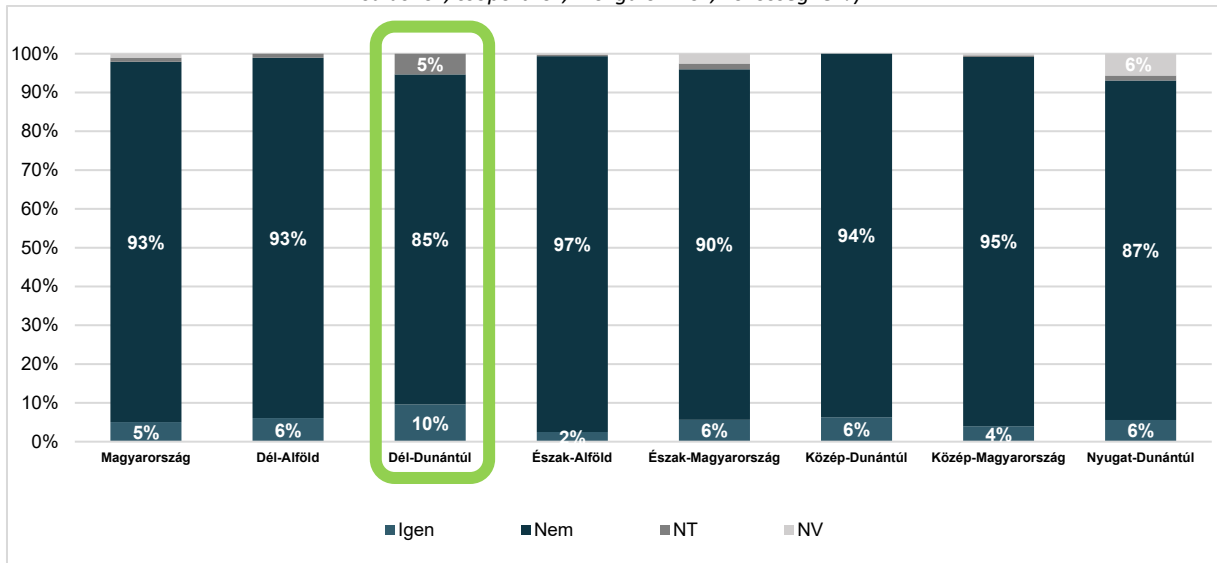
A dél-dunántúli fiatalok az országos átlaghoz képest némileg bizakodóbbak a tekintetben, hogy a helyi közügyek alakulásában a fiataloknak is van némi beleszólása: az átlagérték 2,55, míg az országos átlag 2,49. Habár valamivel optimistábbak a dél-dunántúli megkérdezettek, jól látható, hogy a fiatalok alapvetően úgy gondolják, hogy korosztályuknak nincs jelentős ráhatása a helyi közügyek alakulására. Ennél is pesszimistább a vélekedésük az országos szintű közügyek befolyásolása tekintetében, hiszen sem a dél-dunántúli 2,4, sem pedig az országos 2,39-os átlagérték nem azt sugallják, hogy a fiatalok önmagukra, mint a jövőjüket is jelentősen befolyásoló közügyek alakítóira tekintenek.

A 2020-as adatfelvétel során egy 2000 fős mintán azt is vizsgálták a kutatók, hogy milyen civil társadalmi aktivitást mutatnak a fiatalok. A felmérésben arra a kérdésre kellett a fiataloknak válaszolniuk, hogy az elmúlt év során részt vettek-e valamilyen egyesület, alapítvány, önkéntes társulás, csoport, mozgalom, közösség életében?

Az alábbi diagrammon összefoglalt adatok alapján megállapítható, hogy a dél-dunántúli válaszadók az országos átlagnál is és a többi régióhoz viszonyítva is nagyobb mértékű közösségi aktivitást mutatnak, hiszen 10 százalékuk számolt be arról, hogy az elmúlt egy év során részt vettek civil közösségek munkájában. Ez az országos átlag (5 százalék) kétszerese ugyan, de az aktivitás mértékét tekintve ez az arány is rendkívül alacsonynak tekinthető. Mindez azt jelenti, hogy a civil társadalmi élet csekély mértékben van jelen a fiatalok életében.

32. ábra: Fiatalok közösségi részvétele (N=2000, N_{DÉL-DUNÁNTÚL}=167), százalék

(Forrás: Magyar Ifjúság 2020, Kapcsolódott-e az elmúlt egy év során valamilyen egyesülethez, alapítványhoz, önkéntes társuláshoz, csoporthoz, mozgalomhoz, közösséghez?)

Mentor program

A fiatalok nagyobb mértékű bevonása, illetve az ifjúsági közösségek és szolgáltatások fejlesztése érdekében 2017. évtől kezdődően az Erzsébet Ifjúsági Alap (korábban: Új Nemzedék Központ) 6 kiemelt EFOP konstrukció szakmai mentorálásában vett részt. Kiemelt prioritással bírt a települési szintű ifjúsági és önkéntes programok tervezési folyamatainak segítése, az alulról szerveződő, formális és informális közösségek igényeire történő reagálás. A mentorhálózat szakmai napokat, workshopokat szervezett.

A mentor program keretében az alábbi pályázati konstrukciók nyerteseinek szakmai támogatására került sor:

EFOP-1.2.11-16 Esély Otthon

A felhívás célja az volt, hogy a vidéki fiatalok számára reális alternatívává váljon a helyben maradás, illetve az oda költözés, ezáltal a vidék népességmegtartó ereje és versenyképessége javuljon.

EFOP-1.2.2-15 Ifjúsági programok támogatása

A felhívás célja az volt, hogy az ifjúsági korosztály közösségi aktivitását ösztönző programok valósuljanak meg, a társadalmi együttműködés erősítésével. E célok eléréséhez az ifjúsági korosztály aktív közreműködésére építve, a közösségi aktivitás előmozdításával, a helyi közösségek és az önkéntesség megerősítésével kívánt hozzájárulni.

EFOP-1.3.5-16 Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével

A konstrukció célja az volt, hogy elősegítse az egyházi és civil szervezetek számára új kisközösségek létrehozását, fejlesztését a helyi igények felszínre kerülése érdekében, továbbá a meglévő közösségek megerősítése érdekében.

EFOP-1.3.6-16 Ifjúsági kisközösségi együttműködések támogatása

A támogatás célja az volt, hogy támogassa a közösségfejlesztést, a közösségi összetartozás erősítését, a hazai közösségi nevelés továbbfejlesztését, a minőségi neveléshez, cselekvő közösségi létformához való hozzáférés egyenlő esélyekkel történő biztosítását.

EFOP-1.3.7-17 A társadalmi kohézió erősítése az egyházak és civil szervezetek közösségfejlesztő tevékenységének bővítésével

A felhívás célja az egyházi és civil szervezetek közösségfejlesztő tevékenységének bővítése volt, továbbá a társadalmi esélyegyenlőség fokozása, az előítéletesség és a hátrányos megkülönböztetés elleni többszintű fellépés támogatása és ezzel párhuzamosan a hátránykompenzáció megvalósítása volt.

EFOP-1.3.8-17 Önkéntesség személyre szabva

A pályázati konstrukció célja a középiskolai tanulmányokat követően hasznos állampolgári ismeretek megszerzésének biztosítása a tudatos pályaválasztás megalapozása érdekében, továbbá a Covid-19, a koronavírus fertőzés elleni küzdelemben a megelőzés és a károk csökkentése érdekében tevékenykedő önkéntesek bevonása, a tapasztalatszerzés biztosítása érdekében.

A megvalósítás során a támogatásban részesült szervezetek felmerült kérdéseiket feltehették a mentoruknak, aki a projekt megvalósítási időszaka alatt folyamatosan kapcsolatban állt a hozzájuk rendelt támogatottakkal. A mentorálások, tanácsadások személyesen, telefonon, illetve a világjárvány időszakában online zajlottak.

A mentorálási időszak alatt országosan több, mint 60 000 program, esemény, rendezvény került megvalósításra, a kedvezményezettek részére pedig több, mint száz EFOP projektmegvalósításhoz kapcsolódó szakmai program került lebonyolításra.

Országosan a mentorprogramba 963 támogatott projekt került bevonásra, melyek közül 234 projekt, azaz a támogatott programok 24,3 százaléka valósult meg az észak-alföldi régióban.

Az alábbi táblázat tartalmazza a régióban mentorált projektek megoszlását pályázati konstrukciók és megyék szerinti bontásban:

*6. táblázat: Mentorprogramba vont projektek dél-dunántúli régióban, megyénként, pályázati konstrukciónként
(Forrás: Erzsébet Ifjúsági Alapítvány)*

Pályázati konstrukció	Baranya megye (db)	Tolna megye (db)	Somogy megye (db)
EFOP-1.2.11-16	4	0	2
EFOP-1.2.2-15	3	1	0
EFOP-1.3.5-16	43	12	21
EFOP-1.3.6-16	0	0	0
EFOP-1.3.7-17	7	4	11
EFOP-1.3.8-17	3	0	1
Mindösszesen	60	35	17

A támogatott szervezetek projektjeinek listáját megyei bontásban az alábbi táblázat tartalmazza:

Megye	Település	Konstrukció/Projektcím	Szervezet
Baranya	Nagydobsza	EFOP-1.3.5-16-2016-00040 - A közösségi kohéziót erősítő programok az értékalapú társadalomért a Szigetvári járásban	Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00044 - A fiatalabb generáció, és a családok társadalmi integritását biztosító programok a Pécsi kistérségben	Gyermekkert Kecskeméti Waldorf Egyesület
Baranya	Bükkösd	EFOP-1.3.5-16-2016-00049 - Az idősebb korcsoport társadalmi integritásának biztosítása a Nyugat-Mecsek térségében	Hajdúböszörmény Kálvin téri Református Egyházközség

Megye	Település	Konstrukció/Projektcím	Szervezet
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00051 - „Közösségek Pécsért”	Duna-Tisza Európai Fejlesztő Központ Egyesület
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00065 - Önként, Önökért!	Alapkő Keresztény Kulturális Egyesület
Baranya	Bükkösd	EFOP-1.3.5-16-2016-00069 - Fiatalabb generáció társadalmi érzékenyítése a Szentlőrinci járásban	Összefogás a Magyar Családokért Országos Egyesület
Baranya	Töttös	EFOP-1.3.5-16-2016-00095 - A helyi identitás erősítése a társadalmi szerepvállalás erősítésével Töttös községben és térségében	NYIFE Nyírségi Ifjúsági Egyesület
Baranya	Ófalu	EFOP-1.3.5-16-2016-00096 - Kortárs közösségek társadalmi felelősségvállalásának növelése Ófalu községben és térségében	Francovilla Kulturális Egyesület
Baranya	Szentdénese	EFOP-1.3.5-16-2016-00107 - Generációk közti együttműködés megteremtése az értékalapú társadalomért Szentdénesen és vonzaskörzetében	Kecskeméti Szent László Lions Club Egyesület
Baranya	Kásád	EFOP-1.3.5-16-2016-00157 - A közösségi szerepvállalás erősítése a Siklósi járásban	Napforduló Szociális és Drogprevenációs Egyesület
Baranya	Gödre	EFOP-1.3.5-16-2016-00163 - "A Csillag Barna Szemek Egyesülettel a társadalmi szerepvállalás erősítéséért és a közösség fejlesztéséért"	Közösen érted Nagyszentjános Egyesület
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00171 - Sokszínű közösségi élet Baranyában	Piarista Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Boldog Donáti Celesztina Óvoda
Baranya	Harkány	EFOP-1.3.5-16-2016-00188 - Batthyány-Thán Alapítvány szervezésében megvalósuló, társadalmi szerepvállalást erősítő, közösségfejlesztő programok	Sajóvamosi Görög Katolikus Egyházközség
Baranya	Sásd	EFOP-1.3.5-16-2016-00216 - "Közösen együtt"	Baracs Község Önkormányzata
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00233 - Magyarságunk társadalmunk összetartó szövete	Hernádnémeti Nagyközség Önkormányzata
Baranya	Kozármisleny	EFOP-1.3.5-16-2016-00268 - „KÖSZ” - Községi Önkéntes Szolgáltatások Kozármislenyben	Tokaj Város Önkormányzata
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00289 - Kisközösségek aktivitásának elősegítése Pécsért és vonzaskörzetében az önkéntesség jegyében	Kaba Város Önkormányzata
Baranya	Alsómocsolád	EFOP-1.3.5-16-2016-00290 - Összefogásban az Észak-Hegyhátért	Derecske Város Önkormányzata
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00301 - Közös többszörös	Vásárosnamény Város Önkormányzata
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00310 - 40 év a Baranya megyei mozgáskorlátozottak életében	Csenger Város Önkormányzat
Baranya	Kémes	EFOP-1.3.5-16-2016-00339 - Katalizációs Akciócsoport a kisközösségekben Baranya megyében	Hierotheosz Egyesület

Megye	Település	Konstrukció/Projektcím	Szervezet
Baranya	Kozármis- lony	EFOP-1.3.5-16-2016-00353 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a Pécsi Kistérségben	Egerág Kulturális Központ Egyesület
Baranya	Orfű	EFOP-1.3.5-16-2016-00354 - "Önkéntesek az orfúi közösségért"	Komp Egyesület
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00389 - KoBeKo Közösségi Kulturkohó	Szegedi Waldorf Társas Kör Egyesület
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00464 - Önként Önért	Nagyboldogasszony Plébánia
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00466 - Sárga csikó - Civil önkéntesség és többgenerációs lovas közösségfejlesztés Baranyában	Páduai Szent Antal Plébánia
Baranya	Hosszúhe- tény	EFOP-1.3.5-16-2016-00486 - Együtt, Egymásért a Komlói kistérség közösségéért!	Magyar Pünkösdi Egyház
Baranya	Szigetvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00534 - Állatassisztált terápia végzése önkéntesek bevonásával	Fülei Református Egyházköz- ség
Baranya	Komló	EFOP-1.3.5-16-2016-00549 - Nagycsaládo- sok a komlói közösségért	Pannonhalmi Főapátság Kari- tász Szervezete
Baranya	Felsőszent- márton	EFOP-1.3.5-16-2016-00571 - „Társadalmi szerepvállalás erősítése és helyi közösségünk fejlesztése”	Angyalkert Görögkatolikus Óvoda
Baranya	Sellye	EFOP-1.3.5-16-2016-00634 - Társ-Közösség	Csurgói Baksay Sándor Alapít- vány
Baranya	Siklónagy- falu	EFOP-1.3.5-16-2016-00661 - TITÁNOK	Beled Jövőjéért Egyesület
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00719 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével Pécs keleti városrészében	Kecskeméti Református Egy- házközség
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00728 - FUND Iskola szerepvállalása a közösségek fejlesztésében	Átányi Református Egyházköz- ség
Baranya	Szigetvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00740 - STAFÉTA - a társadalmi szerepvállalás erősítése Sziget- váron	Abaújszántói Görögkatolikus Parókia
Baranya	Szigetvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00771 - ÉRTÉKTÁR	Római Katolikus Egyházközség
Baranya	Komló	EFOP-1.3.5-16-2016-00782 - Egységben a Közösség - Közösségépítés a komlói Belső Tűz Egyesülettel	Hodászi Református Egyház- község
Baranya	Mozsgó	EFOP-1.3.5-16-2016-00851 - Társadalmi szerepvállalás erősítése Mozsgón	Önkéntes Tűzoltó Egyesület
Baranya	Patapoklosi	EFOP-1.3.5-16-2016-00863 - Tegyük együtt Patapoklosiért!	Segítséggel Könnyebb Alapít- vány
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00867 - Közösségben a tehetség!	Ákombákom Alapítvány
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00932 - A korosztályok öntevékeny együttgondolkodásáért	Pécs-Baranyai Origó-Ház Egye- sület
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.5-16-2016-00933 - Épek és Fogya- tékkal élők közös társadalmi integrációja	Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvé- delmi Szövetség Baranya Me- gyei Egyesülete

Megye	Település	Konstrukció/Projektcím	Szervezet
Baranya	Alsószentmárton	EFOP-1.3.5-16-2016-00943 - Társadalmi szerepvállalás erősítése Alsószentmártonban	Napforduló Szociális és Drogprevenációs Egyesület
Baranya	Szentlőrinc	EFOP-1.2.11-16-2017-00010 - Hazavárunk-Esély Otthon fiatalok számára Szentlőrincen	Szentlőrinc Város Önkormányzat
Baranya	Szigetvár	EFOP-1.2.11-16-2017-00022 - Esély Otthon - Édes Otthon	Szigetvár Város Önkormányzat
Baranya	Bóly	EFOP-1.2.11-16-2017-00025 - Itthon Bólyban - Bóly város ifjúsági és lakáspolitikájának támogatása	Bóly Város Önkormányzat
Baranya	Harkány	EFOP-1.2.11-16-2017-00035 - Harkányban élni Jól - Esély Otthon, Harkányban	Harkány Város Önkormányzata
Baranya	Pécs	EFOP-1.2.2-15-2016-00039 - KÖSZI - Közösségi Önkéntes Szabadidős Integráció	Fogd a Kezem Alapítvány
Baranya	Egerág	EFOP-1.2.2-15-2016-00180 - Ifjúsági programok Egerágon	Egerág Kulturális Központ Egyesület
Baranya	Vajszló	EFOP-1.2.2-15-2016-00262 - Család-Barát	Baranya Uniós Felzárkózásáért Egyesület
Baranya	Pécs	EFOP-1.3.7-17-2017-00066 - A társadalmi kohézió erősítése Pécsen a Pécsi Városszépítő és Városvédő Egyesület és a Pécs-Belvárosi Református Egyházközség együttműködése révén	Pécsi Városszépítő és Városvédő Egyesület
Baranya	Komló	EFOP-1.3.7-17-2017-00116 - Útkeresők közössége	Leo Amici 2002 Addiktológiai Alapítvány
Baranya	Pécsvárad	EFOP-1.3.7-17-2017-00208 - Közösségfejlesztő programok megvalósítása a Pécsi Egyházmegyei Katolikus Karitás és a Pécs-Egyházmegyei Katolikus Caritas Alapítvány közreműködésével	Pécsi Egyházmegyei Katolikus Karitás
Baranya	Székelyszabar	EFOP-1.3.7-17-2017-00282 - A Székelyi Református Egyház közösségi tevékenységének fejlesztése	Otthonházakért Érdekvédelmi Egyesület
Baranya	Sellye	EFOP-1.3.7-17-2017-00342 - Együtt a közösségért	Ormánság Szíve Közhasznú Alapítvány
Baranya	Dunaszekcső	EFOP-1.3.7-17-2017-00350 - A társadalmi kohézió erősítése a hátránykompenzáció eszközeivel a Mohácsi járásban	Dunaszekcső-Palotabozsok-Véménd Református Társegyházközség
Baranya	Pécsvárad	EFOP-1.3.7-17-2017-00368 - Közösségfejlesztő programok megvalósítása a Pécsi Egyházmegyénél a "Szent Imre" Katolikus Iskoláért együttműködésben	Pécsi Egyházmegye
Baranya	Pécsvárad	EFOP-1.3.8-17-2017-00020 - Önkéntesség személyre szabva a Szent Lőrinc Gondozóotthonban	Szent Lőrinc Gondozóotthon
Baranya	Pécsvárad	EFOP-1.3.8-17-2017-00032 - "Kóstoló" Baranya Megyei fiatalok bevonása katasztrófavédelmi és humanitárius szervezetek munkájába	Magyar Vöröskereszt Baranya Megyei Szervezete

Megye	Település	Konstrukció/Projektcím	Szervezet
Baranya	Hidas	EFOP-1.3.8-17-2017-00055 - Professzionális önkéntesség a KIMMTA integrált ellátásában	Kallódó Ifjúságot Mentő Missziós Támogató Alapítvány
Tolna	Szekszárd	EFOP-1.3.5-16-2016-00104 - Tiszta szívvel - Közösségépítés a Mozgássérültek Tolna Megyei Egyesületénél	Szeged-Csanádi Egyházmegye
Tolna	Szekszárd	EFOP-1.3.5-16-2016-00239 - Csizmazia Alapítvány a jövő ígéretes gyermekeiért szervezésében megvalósuló, társadalmi szerepvállalást erősítő, közösségfejlesztő programok	Solt Város Önkormányzat
Tolna	Decs	EFOP-1.3.5-16-2016-00397 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a Decsi Romákért Egyesület munkája által	Decsi Romákért Egyesület
Tolna	Gyöng	EFOP-1.3.5-16-2016-00448 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével	Kazincbarcikai Görögkatolikus Parókia
Tolna	Dunaszentgyörgy	EFOP-1.3.5-16-2016-00450 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével Szekszárdon	Berhidai Iskoláért Alapítvány
Tolna	Harc	EFOP-1.3.5-16-2016-00455 - Társadalmi szerepvállalás és közösségfejlesztés - Generációk együttműködésben (GenerCoop)	Szent István Király Plébánia
Tolna	Bátaszék	EFOP-1.3.5-16-2016-00491 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével Bátaszéken	Mád Római Katolikus Plébánia
Tolna	Tamási	EFOP-1.3.5-16-2016-00564 - KÖZÉRT	Szeged-Csanádi Egyházmegye
Tolna	Hőgyész	EFOP-1.3.5-16-2016-00788 - Társadalmi szerepvállalás erősítése Hőgyészen	Ormánság Szíve Közhasznú Alapítvány
Tolna	Tolna	EFOP-1.3.5-16-2016-00832 - A Zafir Alapítvány közösségfejlesztése a társadalmi szerepvállalás jegyében	Hírös Diák Alapítvány
Tolna	Dunaföldvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00869 - Együtt munkára fel	Kallódó Ifjúságot Mentő Missziós Támogató Alapítvány
Tolna	Szekszárd	EFOP-1.3.5-16-2016-00996 - "Ringatók az unokákkal program - nagyszülők és kisgyerekek"	Ringató Magyar Zenei Nevelési Alapítvány
Tolna	Paks	EFOP-1.2.2-15-2016-00007 - Ökocsiga ifjúsági program	Ökocsiga Közhasznú Egyesület
Tolna	Szekszárd	EFOP-1.3.7-17-2017-00039 - Közösségépítés Szekszárdon	Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület
Tolna	Paks	EFOP-1.3.7-17-2017-00082 - Hátrányos megkülönböztetés elleni fellépés és hátránykompenzáció Pakson	Paksi Református Egyházközség
Tolna	Szekszárd	EFOP-1.3.7-17-2017-00092 - Kézenfogva	Mozgássérültek Tolna Megyei Egyesülete
Tolna	Dunaföldvár	EFOP-1.3.7-17-2017-00143 - A Mennyek Kapuja	Dunaföldvári Evangélikus Egyházközség
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00116 - "Fogjunk össze!" Közösségi aktivitás erősítése Somogy megyében	Piarista Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda

Megye	Település	Konstrukció/Projektcím	Szervezet
Somogy	Barcs	EFOP-1.3.5-16-2016-00202 - Drávakörnyéki Kistérségi Nyugdíjas Szervezetek Szövetsége szervezésében megvalósuló, társadalmi szerepvállalást erősítő, közösségfejlesztő programok	Tanulásegítés és Tehetség-gondozás Alapítvány
Somogy	Siófok	EFOP-1.3.5-16-2016-00235 - "Közösségi programok, generációk közötti együttműködés elősegítésére a Foki-hegyen"	Jászapáti Városi Önkormányzat
Somogy	Nagyatád	EFOP-1.3.5-16-2016-00254 - Képzések és közösségépítés Nagyatádon az integráció és az innováció jegyében	Bóly Város Önkormányzat
Somogy	Nagyatád	EFOP-1.3.5-16-2016-00255 - Ifjú szívdobbanás - 2016	Kisvárdai Város Önkormányzata
Somogy	Nagyatád	EFOP-1.3.5-16-2016-00256 - Híd a határon - 2016	Nyíradony Város Önkormányzata
Somogy	Csoma	EFOP-1.3.5-16-2016-00270 - Közösségfejlesztés a Kaposvári Gazdaságfejlesztő és Munkahelyteremtő Egyesületnél	Berettyóújfalu Város Önkormányzata
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00318 - "Társam, társad, közösségünk"	Észak-Magyarország Flórája Faunája Alapítvány
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00344 - Én + Te + Ő (k) = Mi	Esztár Fejlődéséért Alapítvány
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00399 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével a Széles Út Egyesület közreműködésével	Kötegyáni Református Egyházközség
Somogy	Mosdós	EFOP-1.3.5-16-2016-00408 - A közösségi szerepvállalás erősítése a Mosdósért Egyesület közreműködésével	Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00452 - Társadalmi összefogás erősítése a Kutyatár Természet- és Állatvédő Egyesület közreműködésével	Szent László Király Plébánia
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00453 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a Human Well-wisher Alapítványnál	Bodajk Római Katolikus Plébánia
Somogy	Patca	EFOP-1.3.5-16-2016-00459 - Civilek zöld ritmusban	Jézus Szíve Plébánia
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00461 - Társadalmi szerepvállalás erősítése és helyi közösségünk fejlesztése Somogy megyében	Szent Imre Plébánia
Somogy	Nagybajom	EFOP-1.3.5-16-2016-00477 - Az Alternatív Egyesület szerepvállalása a helyi közösségek fejlesztéséért	Páduai Szent Antal Plébánia
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00482 - Közösségfejlesztés által a társadalmi szerepvállalás erősítése a Lorántffy Zsuzsanna Református Iskola szervezésében	Nagykanizsai Református Egyházközség
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00488 - "A közösség az élet útja - az ÉLÉSTÁR Egyesület közösségfejlesztési programja"	Éléstár Egyesület

Megye	Település	Konstrukció/Projektcím	Szervezet
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00490 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a Kaposvári Evangélikus Egyházközség közreműködésével	Igaz Lóbarátok és Jóbarátok Diáksport Közhasznú Egyesület
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.5-16-2016-00672 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a Vadvirág Alapítvány közreműködésével	Wáli István Református Cigány Szakkollégium
Somogy	Balatonszabadi	EFOP-1.3.5-16-2016-00739 - EFOP-1.3.5.-16 Társadalmi szerepvállalás erősítése, a közösségek fejlesztése	Ácsi Református Egyházközség
Somogy	Nagyatád	EFOP-1.2.11-16-2017-00034 - Fiatalok esély és otthonteremtése Nagyatádon	Nagyatád Város Önkormányzata
Somogy	Lengyeltóti	EFOP-1.2.11-16-2017-00051 - "Legyél otthon" – Esély otthon Lengyeltótiban	Lengyeltóti Város Önkormányzata
Somogy	Nagybajom	EFOP-1.3.7-17-2017-00061 - A legrövidebb út	"Alternatív" Ifjúsági És Kulturális Egyesület
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.7-17-2017-00079 - Élő kövekkel építs lelki házat	Szent Őrangyalok Plébánia
Somogy	Lad	EFOP-1.3.7-17-2017-00087 - Babilon	Ladi Római katolikus Plébánia
Somogy	Kadarkút	EFOP-1.3.7-17-2017-00088 - "Kősziklára építem házamat"	Kadarkúti Római Katolikus Plébánia
Somogy	Kötcsé	EFOP-1.3.7-17-2017-00179 - Közösségben, közös ég alatt	Magyarországi Evangélikus Egyház
Somogy	Csurgó	EFOP-1.3.7-17-2017-00189 - Keresztény-civil összefogás Csurgóért	Csurgói Baksay Sándor Alapítvány
Somogy	Siófok	EFOP-1.3.7-17-2017-00190 - A közösség ereje	Balatonkiliti Református Egyházközség
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.7-17-2017-00227 - Civil és egyházi szervezet együttműködése Somogy megyében az esélyegyenlőségért.	Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.7-17-2017-00256 - "Építsünk közösséget az egyházzal"	Napkerék Egyesület
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.7-17-2017-00260 - Közösen a társadalomért	Széles Út Közösség- és Vidékfejlesztési Egyesület
Somogy	Nagyatád	EFOP-1.3.7-17-2017-00271 - Összefogás a társadalmi kohézió erősítése érdekében	Nagyatádi Római Katolikus Plébánia
Somogy	Kaposvár	EFOP-1.3.8-17-2017-00011 - A tudatos pályaválasztás támogatása az önkéntesség által	Szövetség Somogy Jövőjéért Alapítvány

A mentorálásba vont szervezetek többsége (68 százalék) az egyházi és civil szervezetek számára új kisközösségek létrehozását, fejlesztését célzó felhívásra nyújtott be sikeres pályaművet. Ezt követi az egyházi és civil szervezetek közösségfejlesztő tevékenységének bővítését célzó konstrukció (20 százalék). Ennek köszönhetően a szervezetek között jelentős számban található egyházi szervezetek (34 szervezet, 30,4 százalék). 19 mentorálásba vont projekt kedvezményezettje települési önkormányzat, 32 támogatott pedig egyesületi formában, míg további 17 szervezet alapítványi formában működik.

Az ifjúsági kisközösségi együttműködések támogatását szolgáló pályázati felhívásra a dél-dunántúli régióból egyetlen támogatásban részesülő pályamű sem érkezett.

Települési ifjúsági stratégia létrehozását támogató program

Az EFOP-1.2.3-VEKOP-15-2015-00001 – Komplex ifjúsági fejlesztések – új nemzedék újratöltve c. projekt keretein belül az Erzsébet Ifjúsági Alap tevékenységeinek jelentős része közvetlenül azt a célt szolgálta, hogy támogassa a településeket azon törekvésében, hogy a helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény által megfogalmazott kötelező ifjúsági feladatellátása a településen élő, tanuló, dolgozó fiatalok valós igényein, élethelyzetének javításán alapuljon, támogassa a fiatalok helyi aktív szerepvállalását, a település iránti kötődés erősítését.

Országos szakmai eseményeink lehetőséget teremtettek arra, hogy a települési szintű feladatellátásban érintett és érdekelt szereplők megismerkedjenek a kormányzat ifjúságügyi intézkedéseivel, reflektáljanak azokra, valamint információt, tapasztalatot gyűjtsenek más települések helyi gyakorlatáról, eredményeiről, tájékozódjanak a fiatalokat érintő támogatási lehetőségekről, új módszerekkel ismerkedjenek meg. Ezek az alkalmak egyfajta muníciónként szolgáltak a helyi fejlesztésekhez, elképzelésekhez. A térségi szintű mentorálási szolgáltatás viszont kifejezetten a helyi sajátosságokra és erőforrásokra építkezve nyújtott gyakorlati támogatást. Ennek a szolgáltatásnak a középpontjában a megyei, később régiós ifjúságsszakmai mentorok álltak, akiknek eszköztára tartalmazta összességében a projekt szakmai szolgáltatásait: egyrészt az országosan gyűjtött jó gyakorlatok táráát, a projekt képzési szolgáltatásait, szakmai látogatások biztosítását, szakértői adatbázist, másrészt a szakmai-módszertani tudást ahhoz, hogy a különböző helyi adottságokra és igényekre reagáljanak.

A települési ifjúsági munka támogatásának részeként számos konkrét mentorálás történt az önkormányzatok felkérésére, aminek eredményeként újult meg, vagy került felülvizsgálatra a korábbi ifjúságügyi stratégiai dokumentum vagy intézkedési terv. Többségében azonban indirekt módon is hozott jelentős eredményt egy-egy településen a mentorálási tevékenység, mint például települési szintű ifjúsági érdekképviselő létrejötte, megújulása, közösségi tér, vagy klub kialakítása, illetve szakmai fórumok szervezése. Az ifjúságsszakmai mentorok azáltal, hogy szakmai találkozókat szerveztek vagy ezeken részt vettek, megismerték a helyi szereplők igényeit közvetlenül tudtak ezekre reflektálni és célzott támogatást tudtak biztosítani, elindítva egy hosszabb távú fejlesztési folyamatot, amelyet lehetőség szerint végig is kísértek.

A 2020. december és 2022. november között megvalósult támogatási program keretében az ERIFA települési szintű ifjúsági stratégiai dokumentum készítéséhez nyújtott módszertani támogatást a programban résztvevő települések számára. A támogatásra – pályázat formájában - települési önkormányzatok jelentkezhetek azzal a céllal, hogy az ERIFA által nyújtott kutatás-módszertani és/vagy ifjúságsszakmai módszertani támogatás segítségével megalkossák (vagy felülvizsgálják) azokat a helyi szintű dokumentumokat, amelyek hosszú- vagy rövidtávon meghatározzák a településen élő, tanuló, dolgozó fiatalok élethelyzetének fejlesztését szolgáló intézkedéseket, irányelveket.

A támogatási programban közel 40 települési önkormányzat vett részt, amelyek szinte kivétel nélkül mind az ifjúságsszakmai, mind a kutatás-módszertani támogatást igénybe vették. Az együttműködő települések mind méretükben, mind földrajzi elhelyezkedésükben nagyon színes csoportot alkottak: megyei jogú városok és fővárosi kerületek éppúgy megtalálhatóak közöttük, mint a néhány száz fős kistelepülések, többségük azonban közepes méretű városi rangú település. A települések jelentősen különböztek egymástól az ifjúsági munka helyi beágyazottsága tekintetében is, ugyanakkor a programban való részvételre motivációjukat jellemzően a fiatalok támogatása iránti elkötelezettség és a fiatalok élethelyzetére hatással lévő, helyi szinten megoldandó kihívásokhoz való eszközök, módszerek keresése adta. A felhívás lehetőséget biztosított nem csak települési, de térségi szintű együttműködés keretében is pályázni, mely keretében két támogatási program valósult meg.

A stratégiaalkotás folyamatát segítő szolgáltatásunk során települési ifjúsági helyzetképeket feltáró helyzetelemzéseket végeztünk, melynek célja a településen élő fiatalok mind szélesebb körű megszólítását követően, a valós igényekre reflektáló ifjúsági stratégiák megalkotásának támogatása volt. A támogatásban résztvevő településeken zajló kutatások egyrészt a másodelemzés módszerével készültek a települési ifjúsági munka környezetét alkotó legfontosabb társadalmi folyamatok, adottságok bemutatásának céljával; másrészt primer kutatási eszközökkel a stratégiai tervezésbe bekapcsolódott fiatalok véleményének összegzése alapján. A településekkel közösen került meghatározásra, hogy az adott településen milyen kutatási elemek a legcélravezetőbbek. Voltak települések, ahol egyéni, páros és csoportos interjúk és fókuszcsoportos beszélgetések segítségével ismertük meg a célcsoport véleményét, a települések döntő részében azonban a kérdőív volt a legalkalmasabb a vélemények összegyűjtésére és a fiatalok megszólítására. A helyzetfelmérés során összesen 31 településen zajlott kérdőíves felmérés, ebből 4 helyen papíros alapon, 27 helyen online formában.

A strukturált párbeszéd folyamathoz hasonlóan a kérdőíveknek nem a reprezentativitás volt a célja, hanem az ifjúsági célcsoport tagjainak minél szélesebb bevonása a tervezési folyamatba. A fókuszba olyan, a szereplők számára kulcsfontosságú témakörök kerültek, mint a fiatalok kötődése a településhez, közösségi aktivitások és motivációk, hiányzó ifjúsági programok, szolgáltatások. Ahogyan a településméret is nagy szóródást mutat, a kérdőívekkel elért fiatalok száma is széles skálán mozgott: volt, olyan kistelepülés, ahol 34 fiatal sikerült bevonni, míg volt olyan megyeszékhely, ahol 1790 fiatal mondta el véleményét a helyi ifjúsági lehetőségekről.

A helyzetképre épülő stratégiaalkotás folyamatát olyan folyamatos mentori tevékenység egészítette ki, amelyek a fiatalok elérését és bevonását, a helyi szakmai érintettek együttműködését, vagy a helyzetelemzésen alapuló célok és intézkedések megfogalmazását tették könnyebbé. Az ifjúsági stratégiák tervezése során meghatározásra kerültek a célok megvalósítását mérni hivatott indikátorok és azok monitoring rendszere, valamint az intézkedéseket tartalmazó cselekvési terv(ek) is.

Felhasznált irodalom:

- Fazekas, Anna és Nagy, Ádám (2016) Kilátástalanság? A fiatalok legégetőbb problémái. MAGISZTER (CSÍKSZEREDA) (4). pp. 5-19. ISSN 1583-6436
- Magyar Fiatalok 2020 – Kérdések és válaszok – fiatalokról, fiataloktól https://tarsadalomkutato.hu/wp-content/uploads/2021/07/magyar_ifjusag_2020_web-vsazalékC3százalék9Ag.pdf (letöltés ideje: 2022. szeptember 9.)

DÉL-DUNÁNTÚLI
REGIONÁLIS IFJÚSÁGI
HELYZETKÉP